25րդ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 6808 | 28 ՄԱՅԻՍ 1908 | ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ | 11 ՃԷՄԱԶԻ-ԻՒԼ-ԷՎՎԷԼ 1326 | 10 Juin 1908 | 25me année № 6808

«ԱՐԵՒԵԼՔ»
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ԳԱԼԱԹԻԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ 80 Ղ.րշ.
» » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 45 »
ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ 108 »
» » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 60 »
ՕՏԱՐ ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՏԱՐԵԿԱՆ 25 Ֆրք.
» » » ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 20 »
ԹՂԹԱՏԱՐԻ ԾԱԽՔԸ ՄԵՐ ՎՐԱՅ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

10 ՓԱՐԱ | 10 PARAS

آرەولك
ارمنیجە یومی و سیاسی غزته
صاحب امتیازی قرەكین بویاجیان
درعلیه غلطه

"ARÉVELK"
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur - Propriétaire
KARÉKIN BOYADJIAN
Cons|ple, Galata

ԲԱԹՐՈՆ ԵՒ ՊԱՇՏՕՆԵԱՅ

ԲՈԼՈՐ ԲԱԹՐՈՆՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ՊԱՇՏՕՆԵԱՆԵՐՈՒՆ՝ ԿԱՐԴԱԼՈՒ ԽՆԴՐԱՆՔՈՎ

Գ.

Այս անգամ մեզի նիւթ պիտի ունենանք պաշտօնէութեան Բ. մասը՝ այսինքն Նորահաս սերունդը: Նորահաս սերունդ ըսելով՝ մեր ուսումնասիրութեան շարքին մէջ պիտի հաշւենք այն պատանիները՝ որոնք դպրոցի մը շրջանը աւարտած կամ ոչ, նետուած են գործի ասպարէզը՝ գրագիրի և կամ ուրիշ հանգամանքով, անոր մէջ յառաջանալու, առեւտր. գործառնութեանց տեղեակ ըլլալու, գործը սորվելու և օր մը կարեւոր դիրք մը գրաւելու և կամ իրենք իրենց հաշւոյն գործելու առաջադրութեամբ: Բուն իսկ հարցին այս ամենակարեւոր կէտին անցնելէ առաջ, քանի մը խօսք ըսենք մեր ազգ. վարժարաններուն նկատմամբ, որոնք դարբնոցներն են այդ պատանիներուն:

Ազգ. վարժարանները, ներուի մեզ ըսել, ներկայ առեւտր. պահանջումներուն բնաւ համապատասխան չըլլալէ զատ, նոյն իսկ փոքր մօտաւորութիւն մը իսկ չունին: Կարգ մը գիտութիւններով և դպրութիւններով խճողուած ծրագիրներ, որոնք ուսանողին շաբաթական բոլոր ժամերը կը գրաւեն անխնայ, միջավայրին անյարմար և ուսանողութեան օգտակար չեն պէտք եղած չափով: Իրաւ է թէ գիտութիւններ և դպրութիւններ այսօր անհրաժեշտ պէտք մը դարձած են զարգացման հետեւողներու, բայց թէ անոնք մեզ ի՛նչ չափով կրնան օգտակար հանդիսանալ, ահա՛ մեր ծրագիրներուն մէջ անտես առնուած կարեւոր կէտը: Մասնաւորապէս մեր Կրթական Ծրագիրը եւրոպական համանման հաստատութեանց կրթական ծրագիրներուն վրայ չափուած, ձեւուած ու շինուած, միջավայրի տարբերութեամբ մեծ օգտակարութիւն մը չի կրնար ունենալ մերայնոց: Ինչպէս ըսինք ասկէ առաջ, մեր Նորահաս սերունդին մեծագոյն մասը առեւտրական ասպարէզը ունի իրեն գործի ասպարէզ: Ուրեմն մեր դպրոցները գործնական կեանքի յարմար միջավայրի մը վերածենք, որպէս զի անկէ դուրս ելող և գործի ասպարէզը նետուող պատանին բոլորովին տարբեր մթնոլորտի մը մէջ չզգայ ինքզինքը և լուսնէ ինկածի երեւոյթը չառնէ: Եւրոպացին, որուն կրթական ծրագիրը կը կապկենք, ունի իր բազմաճիւղ դպրոցները: Հոն ամէն մասնագիտութիւն իր առանձին հաստատութիւնը ունի, և իւրաքանչիւր տղայ իր կոչումին համեմատ կը հետեւի անոնցմէ մէկուն: Մենք, որ այդ դիւրութիւնները չունինք, և ստիպուած ենք միեւնոյն յարկին տակ կատարել ամէնը, գոնէ ջանա՛նք ամէնէն աւելի մեզի համար էական և կարեւոր եղող ճիւղերու ոյժ տալ: Ու ո՞րն է մեզի համար ամէնէն էական ճիւղը: Առեւտրական գիտելիքներու ճիւղը անշուշտ: Ինչո՞ւ այսօր մեր դպրոցներէն ելլող տղայ մը չա՛տ քաջ կերպով տեղեակ ըլլայ պատմական շատ մը երկրորդական և ո՛չ այնքան պիտանի գիտելիքներու, գիտական խրթին մանրամասնութեանց, մանաւանդ հայերէն լեզուի այդքան սերտիւ փարում մը ցուցնէ որ չափազանցութեան տարուի, և չկարենայ երկու տող ֆրանսերէն բառ անսխալ գրել, հաշիւ մը առանց սխալներու աւարտել, քանի մը բառ թաթովել. վերջապէս չըլլայ պատրաստուած մարդը: Այցելեցէ՛ք այսօր մեր վարժարանները և պիտի տեսնէք որ անոնք կատարեալ խմբագրատուններ դարձած են. Մուսաներու Ոլիմպոսը կը յիշեցնեն ձեզ:

Շաբթուան մեծագոյն մասը ազատ հայերէն երկարաձիգ ու փուճ շարադրութիւններ գրելով, հատուածներ կարդալով, ոտանաւորներ քերթելով, ժամանակնին ի զուր կը վատնեն: Դպրոցի մէջ ո. և է լեզուի կամ գիտութեան դասերու պահուն շատ անգամ ծածուկ խեղճուկրակ ոտանաւորներ գրելս ես իսկ ճակատաբաց կը խոստովանիմ, որովհետեւ ո՛րքան ալ ամօթալի ըլլայ այս խոստովանութիւնը ինծի համար, ամօթի ո՛չ նուազ բաժին մը կ'իյնայ նաեւ թէ՛ դպրոցի վարիչներուն, թէ՛ ուսուցիչ անուանին տակ պարփակուած կարգ մը խղճալիութիւններու և թէ ամբողջ ուսանողութեան վրայ: Ուսանող պատանիներէն շատ քիչերը փափագը ունեցած են լաւ լեզուագէտ մը դառնալու, մեծ վաճառական մը ըլլալու. բայց նոյն իսկ ամէնէն տխմարը յօդուած մը գրելով անունը թերթի մը մէջ տեսնելու տենչը կը քաշէ:

Այսօր հրապարակի վրայ մեր ուսանողութեան յարգը շատ ու շատ կոտրած է: Ասիկա սոսկ խօսք ըսելով մը չէ որ կ'արձանագրեմ հոս: Օտար վարժարաններէ ելած տղաքը գոնէ օտար լեզու մը գրելու և խօսելու որոշ չափով կարողութիւն մը կը ցուցնեն, ինչ որ առաւելութիւն մը կը նկատուի մերիններուն վրայ: Փոփոխութեանց շատ մեծ պէտք ունին մեր վարժարանական կազմակերպութիւնները: Օտար լեզուները, քանի որ անոնց ուսելու պէտքը կը զգացուի ներկայիս, ձեռնհաս ուսուցիչներու պէտք ունին՝ լաւ ուսուցուելու համար: Անոնցմէ մանաւանդ ֆրանսերէն լեզուն որ առեւտրական ընդհանուր լեզու մը նկատուած է, թէեւ անգլիերէն ու գերմաներէն լեզուներն ալ անոր չափ կարեւորութիւն ստացած են: Պէտք է խորհին մեր դպրոցական վարիչները որ ի՛նչ կերպով կարելի է աւելի կատարեալ սահմանի մը մէջ ուսանիլ զայն: Կարծեմ աւելորդ է ըսել որ խօսակցական վարժութիւնը մեծ դեր կը խաղայ լեզու մը ուսանելու մէջ: Թո՛ղ մեր վարժարաններուն մէջ կարգ մը դասախօսութիւններ այդ լեզուով ըլլան, քանի որ դիւրութիւն ալ կայ ատոր. որովհետեւ այսօր մեր դպրոցներուն մէջ գործածուած դասագիրքերէն մեծագոյն մասը, առ ի չգոյէ մեր լեզուով լաւագոյնին, ֆրանսերէն են: Թո՛ղ հրապարակախօսութիւններ հաստատուին մեր վարժարաններուն մէջ և տղաք այս հրապարակախօսութեանց առթիւ ֆրանսերէն լեզուով խօսին ու վիճաբանին. Թո՛ղ ֆրանսերէն ոտանաւորներ և արձակներ արտասանեն: Հերի՞ք չէ որքան որ Դուրեանի «Իմ մահը», «Տրտունջ»ը և կամ ուրիշներու հազար անգամ յեղյեղած ոտանաւորները տաքցուցինք կերանք անվերջանալիօրէն:

Առեւտրական ասպարէզին համար մեր տղաքը պատրաստելու հարկ եղած ուսուցումներէն կարեւորագոյններն են աշխարհագրութիւն և թուաբանութիւն: Ամօթ չէ՞ մեր ուսանողութեան որ տեղական աշխարհագրութեան շատ սահմանափակ ծանօթութիւն մը ունենայ: Ինչի՞ կը ծառայեն այն երկրաչափական և եռանկիւնաչափական ֆօռմիւլները, մանուածապատ պատկերները ու խնդիրները, երբ տոկոսի պարզ հաշուի մը առջեւ, դրամական միութեանց առջեւ, կանգունի ու փարայի տղայական խնդիրներու առջեւ կ'անճրկին ու կը մնան: Այս ամէնուն դարմանը ցուցնել թէ՛ մեր ձեռնհասութենէն վեր է և թէ նիւթերնիս շեղում մը կ'ըլլայ, քանի որ արդէն բաւական շեղեցանք: Մենք միայն տխուր իրականութիւնը պարզեցինք մերկապարանոց. Թո՛ղ ասոր դեղն ու դարմանն ալ անտարօրէն դրամը առնելով «Ինչու պէտքը» ժառանգ տնօրէնները, ուսուցիչները գտնեն: Իրենց գործը, իրենց կոչումն է ատ: Ո՞ր վաճառականը արդեօք «ո՛չ» պատասխանը պիտի տայ այն ուսուցչին, երբ այս վերջինը թոյլտուութիւն խնդրէ քանի մը աշակերտներով այցելութիւն մը տալու իր վաճառատունը, որպէս զի ուսանողները աւելի մօտէն շօշափեն ինչ որ տեսականօրէն տեսան դպրոցին մէջ: Եւ այդ այցելող ուսանողները աւելի սերտիւ չպիտի՞ փարին իրենց ուսուցումներուն, երբ տեսնեն որ դպրոցի գրասեղաններուն վրայ իրենց բռնած տոմարները, ըրած տոկոսի հաշիւները, գրած առեւտրական նամակները, խաղալիք մը, պատրանք մը չեն, այլ գործնական կեանքին մէջ անոնց նմանը նոյնութեամբ գոյութիւն ունի: Այո՛, ո՞ր վաճառականը արդեօք պիտի մերժէ անոնց մէջ երկու ժամ օգտակար տեղեկութիւններ տալ առեւտրական կեանքի վրայ. տեսնելով անոնց աշխոյժը ու եռանդը, չպիտի՞ յորդորէ միւս ընկերակիցները որ նոյնը ընեն իրենք ալ: Այն ատեն վստահ եղէք որ շաբաթական բազմաթիւ հրաւէրներ պիտի տեղան դպրոցներու վարիչներուն:

Եւ ո՞վ արդեօք ձեր մէջէն պիտի համարձակի ուրանալ ասոր օգտակարութիւնը, քան պաշտպանելու դպրոցին մթնոլորտին մէջ ժամերով փակուելով մէյ մէկ բանաստեղծներ, մէյ մէկ գրագէտներ! պատրաստելու, տղաքը ջլատող, մեղկող, անգործնական, վերացական էակներ դարձնելու այպանելի եռանդը: Բաւական մը շեղեցանք նիւթէն, բայց այսչափ մըն ալ պէտք էր հասկցնելու համար համայնքին, որ երբ իրենց տղաքը վերացական էակներ դարձած են լոկ և իրենց սպասած գործնական, եփուն, զօրաւոր նկարագրի տէր մարդիկը եղած չեն, յանցանքը շատ անգամ այդ խեղճերունը չէ: Մեր Նորահաս սերունդը գործնական կեանքի նկատմամբ շատ տարտամ գաղափարներ ունի: Դպրոցի գրասեղանի կապանքներէն հազիւ ինքզինքը ազատած, կը նետուի գործի ասպարէզը, լայն շունչ մը առնելու, և յանկարծակի ինքզինքը հարստացած, մեծցած տեսնելու յոյսով: Բայց որքան յուսախաբ կ'ըլլան խեղճերը, բոլորովին չսպասուած և չերեւակայուած դժուարութիւններու, խոչ ու խութերու հանդիպելով իրենց առաջին քայլին մէջ իսկ: Այն յոխորտանքի հովը, որ ձեռքերնին դրուած վկայականը կուտայ իրենց՝ վայրկենական ամօթի կարմիրի կը փոխուի, տեսնելով որ շատ բան գիտնալ կարծածնին երկու տող բան չկարենալ գրելու և երկու բառ իբր հարցումի պատասխան չկարենալ տալու մէջ կը կայանայ եղեր: Իրենց արհամարհոտ ժպիտը շրթունքներուն վրայ, վէս կեցուածքը, քիչ մը անպատկառ արտաքին ձեւերը, «պա՜հ, ատ ալ գրելը բան մը ըլլար»ի եղանակով գրիչը խլելը, այս ամէնը որչափ որ բաթրոնի մը ծիծաղը շարժէ, նոյնպէս և իրենց զարմանքը ու ապշումը կը շարժէ, տեսնելով որ իբրու անկարող են եղեր առաջարկուած նամակը գրելու, եղած հարցումներուն պատասխանելու: Մեր այսօրուան առեւտրական Նորահաս սերունդին գլխաւոր պակասներէն մէկը այդ է ահա: Ինքզինքը բանգէտի տեղ դնել, և հասկցնել դիմացինին, անճարակ ծամածռութիւններով, թէ երկուքին միջեւ ահագին պատուար մը, անջրպետ մը կայ զարգացումի: Արտաքին համեստ ու քաղաքավար ձեւը շատ բան ու յոյս կը ներշնչէ բաթրոնի մը: Յաճախ տեսնուած է որ բաթրոնները աւելի յաջողութիւն տուած են գլխահակ, խոնարհ, ագէտի երեւոյթ ունեցող թեկնածուներու քան արհամարհոտ ձեւեր, հովեր առնողներու:

Մեր մէջ գործնական կեանքը ընդգրկող տղոց մէջ գլխաւորապէս պակասը կամքի ոյժն է, ծրագրող ոգին է: Տղայ մը, իր 19-20 տարիքին մէջ արդէն պէտք է իրեն համար որոշ ծրագիր մը շինէ, ու անոր հետեւի լոկ: Այսօր կը տեսնուին տղաք, որոնք տարին չբոլորած, քանի մը իրարու բոլորովին ներհակ ասպարէզներու և գործերու հետեւած են ու կը հետեւին ալ: «Ես աս գործին պիտի հետեւիմ» ըսելով այդ գործին հետեւելու է, ու մինչեւ վերջը այդ գործին մէջ մնալու հաստատ որոշում տալու է: Տարբեր խնդիր, եթէ պարագաները ակամայ ստիպեն մէկը իր այդ որոշումը փոխելու. ան ալ դուն ուրեք կը պատահի: Այդ որոշումն ալ հաստատօրէն կարենալ տալու համար՝ կոչումի հետեւելու է լոկ: Շատ սխալ է ծնողքներու աս ծուռ գաղափարը թէ տղաք ստիպած կամ նախամեծար համարած իրենց (այսինքն ծնողքներուն) գործին պէտք է հետեւին: Որովհետեւ, ինչպէս կ'ըսէ ժողովրդական առածը. «Շանը բանի որսի տանիլ չըլլար» այնպէս ալ երբ տղայ մը արհեստի մը փափաք ունի՝ տանիլ զայն պաշտօնատան ծրարներուն առջեւ նստեցնել, կամ երբ մէկը վազելու, խօսելու, ծախելու, վիճելու բնական ձիրքը ունի՝ զայն գրասեղանի մը առջեւ նստեցնելով տետրակներու դէզ մը դնել ձեռքը, ասիկա տղուն բնական յատկութիւնները ոչնչացնելով անոր յաջողութեան, յառաջդիմութեան արգելք ըլլալ ըսել է:

ԳՐԻԳՈՐ

ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԸ ԻԶՄԻՐԻ ՄԷՋ

«Ա.»ԻՆ

Օգոստոս Արեւելքի 6796 թիւին մէջ կարդացի մէկ յօդուածնիդ, որով կը փափաքէիք իմանալ թէ ի՛նչ վիճակ ունի կրթական գործը գաւառային կեդրոններու մէջ: Իրաւամբ շահեկան կը նկատէք անկողմնակալ ակնարկներով և անձնականութեանց հետ գործ չունեցող յօդուածներով վեր հանել գաւառային կեդրոններու կրթական վիճակին ընդհանուր գիծերը և ապա շինել բաղդատական զուգակշիռ մը: Պոլսէն վերջ, կարեւորութեան տեսակէտով Իզմիրը ըլլալով առաջին տեղը գրաւողը՝ բանաւոր կը սեպէք սկսիլ Իզմիրով, լսելու համար անկողմնակալ գրիչներու և իզմիրեան մամուլէն տեսութիւնները Իզմիրի թեմերուն, արուարձաններուն, Մեսրոպեան վարժարանի և Մեսրոպեան Գիշերօթիկի կրթական վիճակին վրայ: Բաւական ծանօթ եմ Իզմիրի կրթական գործին, բաւականէն աւելի կը ճանչնամ այս տեղի կրթութեան գործին համար աշխատողները, անոր համար պիտի ջանամ ըստ կարելւոյն պատկերացնել խնդրոյ առարկայ եղող հարցը:

ԹԵՄԵՐԸ

Իզմիրի թեմերէն սկսելով՝ պէտք է խոստովանիլ թէ չունին անոնք իրենց դիրքին համապատասխանող դպրոցներ և ուսուցիչներ: Այդ թեմերէն կարեւորներն են Մանիսա, Էօտէմիշ, Գըրգ-Ադաճ, Ագ-Հիսար, Տէնիզլի, Պայընտըր, Գասաբա, Սէօքէ, Գուշ-Ատա, եւայլն. երբ ասոնց աշակերտներու, ուսուցիչներու և պիւտճէին ցուցակը շինուի պիտի տեսնուի որ յառաջդիմութեան մէջ չեն, ու արդէն Մանիսա չի կրնար վճարել քանի մը ուսուցիչներու ամսէ ամիս գոհացուցիչ թոշակ, հակառակ էն բազմամարդը ըլլալուն թեմերուն մէջ: Էօտէմիշ գլխաւոր ուսուցիչ մը և երամիշտ մը պահելու վիճակը ունի միայն, թէեւ համեմատաբար լաւ վիճակ և աւելի արդիւնք ունեցած է, միւս թեմերը մէկ մէկ վարժապետով կամ առ առաւելն երկու հազիւ դարձող (շատ անգամ տնտեսն ալ հաշուելով) դպրոցներ ունին. ու ամէն տարի փոփոխութիւններ պակաս չեն, և որովհետեւ Իզմիր վարժապետի կողմէ հարուստ չէ Պոլսոյ կամ կեդրոնի մօտիկ եղող ուրիշ գաւառներու նման՝ մարդիկ ստիպուած են ընդունիլ վերամուտին աս ու ան, ի չգոյէ լաւագոյնին: Պիտի առարկուի թէ Գաւառ. Ուսումն. Խորհուրդը ինչո՞ւ անտարբեր կը մնայ. այո՛, այսօր Ուսումն. Խորհուրդը չի կրնար օգտակար ըլլալ թեմերու վարժարաններուն, չի կրնար անմիջական հսկողութիւն կատարել. նոյն իսկ մէկ երկու տարի առաջ փափաքեցաւ Ուսումն. Խորհուրդը որ այցելու կրթական տեսուչ մը կարգէ, բայց ծրագիրը ծրագիր մնաց միայն. շատ սխալ է կեդրոնական մարմնէ մը օգնութիւն սպասել հեռաւոր անկիւններու համար. ամէն թեմ իր Թաղ. Խորհուրդը ունի, եթէ Թաղ. Խորհուրդ մը կարենայ իմաստութեամբ դարձնել իր վարժարանը՝ լաւ. Ուսումն. Խորհուրդ և Առաջնորդ օժանդակներ են միայն, բուն գործը Թաղ. Խորհուրդին քով կը վերջանայ: Կեդրոնական Ուսումն. Խորհուրդը գործնականապէս ո՞րքան օգտակար եղաւ ցարդ գաւառներու համար:

ԱՐՈՒԱՐՁԱՆՆԵՐ

Քիչ ու շատ դրամ տալով և մինչեւ Դ. դասարան պահելու կարող արուարձաններ են Գուտէլիօ և Գարաթաշ: Հաւանովա, Կէօզթեփէ, եւայլն, կարեւորութիւն չունին: Հակառակ սոյն երկու գիւղերուն բարեկեցիկ վիճակ մը ունենալուն, երկուքն ալ երեք չորս տարիներէ ի վեր չունին կանոնաւոր վարժարաններ: Գուտէլիօ համեմատաբար բարձր է Գարաթաշէն, սակայն տակաւին չի կրնար գոնէ 3-4 տարուան համար գտնել եռանդոտ վարիչ մը և մէկ-երկու օգնականներ: Գարաթաշ զուր տեղը կը ծախսէ իր դրամները, ու այսօր շատ ողորմելի է դպրոցին վիճակը. երկու գիւղերն ալ ունին շէնքեր, դրամ, նորակառոյց մանկապարտէզներ, նախանձախնդիր և գործունեայ թաղականներ և սակայն Գուտէլիօյի ու Գարաթաշի աշակերտները խումբ խումբ կը դիմեն Մեսրոպեան վարժարան, զի փոքր տղաք իսկ կը հասկնան իրենց գիւղի վարժարաններուն խեղճութիւնը: Այս մասին քննադատելի է Ուսումն. Խորհուրդը. թեմերու չեն նմանիր այս երկու գիւղերը, այլ Մեսրոպեանի շուքին տակ կը սնուին: Հոս երկու Թաղական Խորհուրդներու իրար չքաշելը եւայլն զօրաւոր պատճառներ չեն այդ գործը բարձի թողի ընելու համար: Եղաւ ժամանակ մը երբ փափաքեցաւ միացնել այդ վարժարանները Մեսրոպեանի. նոյն ծրագրով պիտի ընթանային և իրենց պատրաստած տղաքը պիտի երթային Մեսրոպեան՝ բարձրագոյն և լրացուցիչ դասընթացքներուն միայն հետեւելու: Յայտնի արգելք մը չեմ գիտեր. կամք և ձեռներէցութիւն կը պակսին: Գիւղերը չունին կանոնաւոր վարժարան, իսկ Մեսրոպեանի տարրական և միջին դասընթացքները կազմող դասարանները խճողուած են:

Ս. ՄԵՍՐՈՊԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Այսքան մը խօսք ընելէ վերջ անցնինք Մեսրոպեան վարժարանին, որ կը գտնուի Սա. եկեղեցիին մօտիկ, փառաւոր շէնք մը և ամէն կերպով յարմար վարժարան մը ըլլալու, պատիւ կը բերէ կառուցանող բարերարին անուան և յիշատակին: Շատ քաղաքներ չունին շէնք և աշակերտները կը խամրին նկուղներու մէջ, զուրկ լոյսէ և օդէ. Մեսրոպեան վարժարանը ունի դասարան՝ ուր 50ի մօտ աշակերտներ առանց դիրկ դիրկի նստած ըլլալու մէկ ժամ կրնան չսպառուած օդ շնչել: Մարզարան, բակ, ջուր, մանկավարժական նստարաններ, մառանոցարան, թանգարան, գիշերային սերտողութեանց դիւրութիւն պակաս չեն: Մեսրոպեան վարժարանը նիւթական շատ մը առաւելութիւններու հետ ունի նաեւ բարոյական առաւելութիւններ եւս, կանոնաւոր կազմակերպութիւն, և որ աւելին է — ինչ որ շատ տեղեր կը պակսի իսպառ — համերաշխութիւն, սէր ուսուցիչներու մէջ, յարգանք իրարու հանդէպ. այս կէտը ազդած է տղոց վրայ. տղաք այս ու այն ուսուցչին կուսակիցները չեն ըլլար, կը սիրեն զիրար և կ'օգնեն իրենց աղքատիկ դասընկերներուն, ամէն շաբաթ կանոնաւորաբար վճարելով իրենց Ընկերսիրականի տասնոցները, որոնցմով շուրջ 40 տղաք կէսօրին տաք կերակուր մը կ'ուտեն վարժարանին մէջ: Կէտ մըն ալ որ գնահատման արժանի է, աշակերտներու բարոյականն է. Իզմիրի նման քաղաքի մը աշակերտները՝ որոնք ամէն վայրկեան ապականուելու փորձանքին կրնան ենթարկուիլ, այո՛, այդ աշակերտները, մանաւանդ Մեսրոպեանինները դեռ չեն պատժուած կամ արտաքսուած բարոյականի պատճառով: Կը հարցուի թէ այսօրուան Մեսրոպեանը ի՛նչ առաւելութիւն ունի այն Մեսրոպեանէն, երբ հոն կը դասախօսէին Տիվրիկեան, Օրբերեան եւայլն. գացող ուսուցիչներուն տեղ որո՞նք եկած են և վարժարանին մակարդակը ինչ աստիճանի վրայ կը գտնուի այսօր: Մեսրոպեանի տեսչութիւնը եօթ-ութը տարիներէ ի վեր յանձնուած է Տ. Թ. Պօյաճեանի, որ իր ուսումը առած է Ֆրանսայի մէջ և որ աշխատող, լուրջ երիտասարդ մըն է, գիտէ իր վարժարանին մէջ դասախօսուած նիւթերը, գիտէ ուսուցիչներուն հետ ապրիլ, վարուիլ վարիչ մարմիններու հետ և սակայն չեմ գիտեր ի՛նչ նկատումներով կամ թերեւս «գէշ հոգի չըլլալու» նպատակաւ, Պ. Պօյաճեան չէ կրցած ըլլալ վարժարանին մէջ հեղինակութիւն ունեցող մը, չէ կրցած հաստատել պահանջուած կարգապահութիւնը և շատ անգամ ալ կարեւորը զոհած է աննկարեւորին համար և ձեւերով զբաղած է, աւելորդ գործերով ծանրաբեռնուելով հանդերձ: Ուսումնական Խորհուրդը անմիջական հսկողի դերը կը կատարէ վարժարանին մէջ, աննկարեւոր խնդիրներ իսկ Խորհուրդին սեղանին վրայ կ'ելլեն. ասոնք կը նշանակեն թէ տեսուչը չէ կրցած լիազօր իշխանութիւն մը ձեռք ձգել՝ ինչ որ յոյժ կարեւոր է, հակառակ իր խոհականութեան, լրջութեան և փորձառութեան: Վարժարանի մը կարգապահութիւնը մեծապէս կը տուժէ, երբ տեսուչ մը միջնորդ ըլլայ լոկ աշակերտներուն և հսկող վերին մարմնոյն միջեւ: Եղիշէ Սրբազանի Իզմիր հասնելէն առաջ Մեսրոպեան վարժարանը ինկած չէր. թէեւ չունէր Միրաքեանի տեսչութեան վիճակը, բայց ունէր իր ծրագիրն ու դասարանները: Ստուգիւ, կարծուածին նման Տիվրիկեան ու Օրբերեան չէին կազմեր Մեսրոպեանի փառքը. ասոնք պաշտօնավարած են Պօյաճեանի օրով ու այսօր շուկան գտնուող շատ մը ընթացաւարտներ, շրջանին աւարտած օրիորդներ կը խոստովանին թէ Տիվրիկեան նշանաւոր էր իր «Մանթէ Քրիսթօ»յով, «Երեք հրացանակիրներ»ով, ուրիշ վէպերով զորս կը պատմէր աշակերտներուն դասի ատեն, առանց խղճալու պարապ անցնող ժամերուն վրայ. նշանաւոր էր նաեւ իր վարպետ էնթրիկներով, որոնցմով պաշտօնեայ պաշտօնէի, տեսուչ պաշտօնէի դէմ կը

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ — 81 —

ԲՕԼ ՄԱՐԿՐԻԹ

ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ԿԻՆԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԵՐԿՈՒ ՕՐՕՐՈՑՆԵՐԸ

Ի.

ԴՐԱՄ ԹԷ ՊԱՏԻՒ

Շըմինէին վրայ գտնուող հայելիին առջեւ անցած, ու նախատուած արժանապատուութեան երեւոյթով—որովհետեւ դըժգոհ էր՝ իրմով շատ չզբաղելնուն համար—պառաւ տիկին Միթը գլխարկին կապերը կը դնէր:

— Քանի որ ինծի պէտք չունիք, քիչ մը երթամ հանգստանամ, յայտարարեց Տիկին Միթը: Էտկար, քեզի ալ խորհուրդ չունիմ: Սակայն լաւ կ'ընես որ ասկէ ետքը հսկես կնոջդ, սանուհիդ և զաւկիդ վրայ:

Ու յարեց.

— Սպասուհիիդ ալ վրայ, որովհետեւ խոհանոցդ նողկալի անկարգութեան մը մէջ կը գտնուի:

Մատը ժամացոյցին ապակիին վրայ քսելով, ըսաւ.

— Երկու սպասուհի ունենալ և տունը այս անկարգութեան մէջ գտնել: Ա՜հ, աս մանկամարդ կիներուն ի՛նչ ըսեմ, զաւակս:

Պ. Միթը պիտի՞ կրնար երկու հազար երկու հարիւր կամ երկու հազար ֆրանք միայն ուզել մօրմէն, քանի որ այդքան կանխակալ կարծիքներ ունէր ան:

Տիկին Միթը սարսափով կը դիտէր իր զաւակը, երբ թէ խենթեցած ըլլար ան: Յետոյ պիտի ուզէր գիտնալ թէ ինչո՛ւ համար Էտկար այդքան խոշոր գումարի մը պէտք ունէր: Ոչ, Պ. Միթը չպիտի կրնար ճշմարտութիւնը ըսել իր մօր և խոստովանիլ թէ Նինէթ... Ազնիւ գործ մը չպիտի ըլլար ատիկա և իր ներումը ետ տանիլ կը նշանակէր: Իր կինը յանցաւոր ու գծուծ գտնուած էր, բայց չէր ուզեր որ զոքանչին կողմէ ալ անարգ կին մը նկատուէր: Շատ լաւ գիտէր թէ մայրը, խիստ ու անողոք, ո՛չ գործուած յանցանքը պիտի ըմբռնէր և ո՛չ ալ արուած ներումը: Այն ատեն պէտք էր ստել և այդ դրամը ուզել ո և է պատրուակով... Բայց ի՛նչ պատրուակով... Տղեկ բացատրութիւններուն մէջ պիտի շփթէր և կակազէր: Տիկին Միթը պիտի նշմարէր սուտը, և ինչպէս աղայութեան ատեն, նախատէր պիտի ըսէր. «Դէմքդ յայտնի է որ կը ստես...» Տարօրինակ և նոյն իսկ ծիծաղելի բան էր որ Պ. Միթը տակաւին կը վախնար մօրմէն: Ի՞նչ ընէր, քանի որ կը վախնար: Երկու-երեք անգամ, դրամի նեղութիւն ունեցած ատեն փոքր գումարներ փոխ առած էր մօրմէն. յիսուն ֆրանք կամ հարիւր ֆրանք: Այդ յիշատակը միտքը իյնալուն պէս, ցուրտ քրտինք մը թրջեց քունքերը: Աներկու և վրէժխնդիր, Տիկին Միթը երկար քարոզներ կարդացած էր զաւկին գլխուն, ըսելով թէ Ժերմէն մօխիրի վրայ պիտի նստեցնէր զինքը: Ոչ, երբեք չպիտի համարձակէր փոխ դրամ ուզելու մօրմէն... Սակայն գիտէր որ մայրը հարուստ ու կծծի էր, ոսկերը կը հաշուէր, հանրակառքի դրամը կը խնայէր, ըսելով. «Մահուընէս յետոյ շնորհակալ պիտի ըլլաք ինծի:»

Պ. Միթը վերջապէս չհամարձակեցաւ դրամ ուզելու մօրմէն և ձգեց որ մեկնի ան: Արհամարհոտ գերակշռութեամբ լեցուն նայուածք մը ձգեց մարդոց և իրերուն վրայ, երբ մայրը հեռացաւ տունէն: Սակայն կը սիրէր զանի: Իր փոքրաւոր Մատոն քով գնաց, քիչ մը արթննալու համար: Բոլորովին մերկ, ան լոգանք կ'ընէր և կը խնդար գաղջ ջուրին շօշափումը զգալով: Ճերմակ մարմինը մինինիկ փոսիկներ ունէր: Թէրէզ քրթմնջելով կը բանէր փոքրիկը և գլուխն ու ականջները կը լուար:

— Լաւ նայեցէ՛ք, ըսաւ Պ. Միթը:

Սպասուհին ցնցեց ուսերը: Յետոյ Պ. Միթը ննջասենեակ մտաւ: Նինէթ, անկողնին մէջ նստած և կռնակին դրուած բարձերու յենած, տկար ու դողդոջուն ըլլալով հանդերձ, կը փորձէր մազերը յարդարել, իր առջեւ գտնուող հայելիի մը մէջ նայելով: Նինէթ տարտամ երեւոյթով մը դիտեց ամուսինը, ուր շփոթութիւն մը կար, ինչպէս նաեւ թաքուն գոհունակութիւն մը՝ այդքան ատեն ազատած ըլլալուն համար: Իր էրկան նկատմամբ ունեցած երախտագիտութեան ակամայ կը խառնուէր քիչ մը արհամարհանք, աս պատճառաւ որ շատ թոյլ գտնուած էր ան:

— Դուրս կ'ելլե՞ս, հարցուց Նինէթ:

Ամուր ձայնով մը պատասխանեց Պ. Միթը.

— Կը կարծես թէ ո՛ւր կ'երթամ...

Ստուեր մը անցաւ մանկամարդ կնոջ դէմքին վրայէն: Աստուած իմ, ո՛րքան տաղտուկ, կը խորհէր Ժերմէն: Իր ամբողջ հոգիով կը բաղձար որ յանցանքը մոռցուած ըլլար և բնաւ նկատի չառնուէր ալ եւս: Մանաւանդ երբ կը խորհէր որ ամուսինը գիղաշէմ Ռոժէի պիտի վերադարձնէր գոհարեղէնները, ա՛լ աւելի ցաւ կը զգար: Մնաց որ՝ իրը չէ՞ին անոնք... Ու քինախնդրութեան տգեղ զգացում մը կ'արթննար իր էութեան մէջ, որ այնքան ախորժ կը զգար հաճոյքի և պերճանքի կեանքին: Մանկամարդ կինը ակամայ բաղդատութիւն մը կ'ընէր իր ամուսնոյն ու սիրահարին միջեւ. առաջինը տժգոյն և խեղճ մարդու մը օրինակն ունէր, մինչ վերջինը այնքան վայելուչ էր: Իր ապերախտ սրտին վրայ կը ճնշէր այն ազնիւ բարութիւնը զոր ցոյց տուած էր իր այնքան խորապէս անպատուուած ամուսինը: Ժերմէն չար չէր բնաւ, այլ մոռացկոտ ու եսասէր կին մը: Սակայն մտաբերելով որ Պ. Միթը կրնար տարբեր ազդեցութիւններու ենթարկուիլ — պառաւ Տիկին Միթըի ներկայութիւնը և Էտկարի հաւանական յայտնութիւնները բաւական մտատանջութեան մատնած էին զինքը — թեւերը երկարեց և թախանձող տղու մը պէս գոչեց.

— Խե՛ղճ սիրելիս:

Պ. Միթըի գթոտ սիրտը զգածուեցաւ, թէեւ իր հպարտութիւնը վիրաւորուած ըլլար: Սակայն չուզելով բան մը ետ առնել իր կարեկցութենէն, զիջանեցաւ թեթեւօրէն ողջունելու Նինէթի քնքուշ ու աղեկ ձեռքը.

— Մատոն քեզի կը յանձնեմ: Աչքերդ բնաւ մի՛ հեռացներ վրայէն: Խորհէ՛ որ մեր երջանկութենէն ան միայն կը մնայ, ըսաւ Պ. Միթը:

Ու զսպելով իր յուզումը, դուրս ելաւ: Երկու հազա՛ր ֆրանք: Սանդուխի իւրաքանչիւր աստիճանին վրայ այդ սեւեռուն գաղափարը յանկերգի մը պէս կը հնչէր մտքին մէջ: Ուրկէ՞ց պիտի կարենար գտնել երկու հազար ֆրանքի գումարը: Սոսկալի բան է փողոցին մէջ գտնուիլ, օտարոտի անցորդներու և երթեւեկող անծանօթներու մէջտեղ, խորհելով թէ դրամի պէտք ունէր բացարձակապէս: Դրամ շատ կար, մանաւանդ վարկի այն հաստատութեան մէջ, որ իր ցուցափեղկին վրայ կը կրէր ոսկի տառերով. «Բաժնեթուղթերու վաճառում, վերագնում. պարտաթուղթեր»: Նոյնպէս դրամ կար օթօմօպիլի աս վաճառատան դրամարկղին մէջ. դարձեալ դրամ ունէր աս հաւաքիչը, որ իր թեւին տակ կը կրէր թղթապանակ մը: Դրամ կը գտնուէր այն մեծ ճարտարագործին քով որ կը բնակէր տան առաջին յարկը: Դրամը անպակաս էր նամակատան մէջ, ուրկէ մարդիկ մանտաբոսթեր կը գնէին ու կը ղրկէին: Դրամը կը թաւալէր, կը հնչէր, կը դիզուէր աս ընդարձակ նպարավաճառանոցին մէջ, ուր հաւկիթները, բանջարեղէնները և պտուղները իրարու վրայ կուտակուած էին:

(Շարունակելի)

հանէր, հեռուէն հրճուելու համար։ Իսկ Որբերեան աւելի հրապարակի վրայ հանած է համբաւ իր ասմունքներով, յօդուածներով՝ քան թէ վարժարանին մէջ հայերէնի ու պատմութեան դասերով։ Տիվրիկեանէն և Որբերեանէն աւելի արդիւնաւոր եղած են վարժարանին մէջ տասնց աղմուկի Մանուկեան, Վարժապետեան, Ց. Տէրպէտէրեան, Բէկպալճեան, Մ. Տէրպէտէրեան։ Այսօր Իզմիրի և շրջականներու մէջ յայտնի իրողութիւն մըն է թէ Մեսրոպեան վարժարանը զգալիօրէն բարձրացուցած է իր մակարդակը, դասարաններու յաւելումով, լրացուցիչ դասընթացքով, ուսողութեամբ, միջավայրի յարմար դասաւորականութեամբ, մաանկագրութեամբ, դասատուներու խղճամիտ աշխատութեամբ են.։ Թէև դեռ չի կրնար պարծիլ իբրև գաւառային կեդրոններու էն բարձր կրթական յարկը, բայց չենք կրնար ուրանալ Գեդրոսեան Սրբազան Հօր օգուտը. անիկա վարժարանին բարձրագոյն դասարաններուն հոգին է. տղաքը կապուած են անհուն սիրով իր դասերուն և հիացումով կը գնահատեն իրենց վերատեսչին անժխտելի կարողութիւնները։ Մեսրոպեանի մեծագոյն բարիքն է Աւաղերդ Հայրը, որ ամենայն ճշգրտապահութեամբ և ամենայն կանոնաւորութեամբ կը նայի երկսեռ ուսանողներու դասերը, իր միւս շատ մը գործերուն պէս։ Կարգ մը ծանծաղամիտ և ինքնահաւան անձեր իսկ չեն կրնար դիմադրութիւն ընել Սրբազանին վարժարանական գործերուն, հակառակ քաշքշուքը իրենց բան գործ ըրած ըլլալնուն։ Առաջնորդ և Ուսումն. Խորհուրդ հպարտ չեն իրենց վարժարանով, դեռ իրենց լուրջ և խառնիւորից ծրագիրները գործադրելու նոր սկսած են, չեն ուզեր աղմուկ հանել, չեն ուզեր համեմատ քայլեր առնել, պիտի ջանան որ տղաք աւելի արդիւնք ցոյց տան հայերէնի ու ֆրանսերէնի մէջ, քաջ ըլլան ուսողութեան մէջ, տղէտ չըլլան գիտութեան մէջ և կրթութիւնն ըլլայ միջավայրին յարմար։ Ուսուցիչներէն թէև միայն Ս. Ամատեան ծանօթ է հրապարակի վրայ, սակայն միւսներն ալ գրեթէ շատ քիչ բացառութեամբ եռանդուն և խղճամիտ պաշտօնեաներ են, նախանձախնդիր վարժարանին կարգապահութեան և յառաջդիմութեան, ոչ թէ վարձկաններ։ Մնայուն ուսուցիչ են Ամատեան, Տէրպէտէրեան, Սարրաֆեան, Պօտուրեան, Ներսէսեան, Ճէվէլէկեան, Կառավարիչեան և Ց. Փափազեան. իսկ այցելու են Մ. Փափազեան, Լուիջէ, Սիւլէյման պէյ, Մանօլօպուլօ, Մաոք, Բէլէքուրիա։ Այցելուները որդէն փորձուած և քաղաքին մէջ ծանօթ ուսուցիչներ են և ուրիշ շատ մը վարժարաններու մէջ եւս գործ ունին. անոնք ամէնքն ալ օգտակար կրնան ըլլալ երբ Տնչութեան խթանին ենթարկուին մերթ ընդ մերթ։ Մնայուններէն մէկը Սանասարեանի մըն է, 15 տարուան պաշտօնեայ մը, երեքը Դպրեվանքցիներ, մէկը գոլէճական մը, միւսեալները փորձառու դասատուներ։

(Շար.) ԻՐԱԶԵԿ

ԱԴՏՆԻՆ ՑՈՒՑԱԴԵՏԸ

Նարինջին կեղեւը լաւ դարման մըն է փորհարութեան դէմ, եթէ թէյի պէս պատրաստուելով, շոգարով, երբ սովորական ըմպելի խմուի 2—3 օր։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԷՏՈՒԱՐՏ Է.Ի ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ
ԵՒ ՆԱՐԾԻՒԲԸ ԵՒՐՈՊԱՅԻ ՄԷՋ

Թանի վերոգրեալ խորագրով իր խմբագրականին մէջ հետեւեալը կը գրէ Ռեվալի տեսակցութեան մասին.

Էտուարտ Է. Ռեվալ ուղեւորեցաւ։ Գոհացուցիչ է դիտել այն կատարեալ զգաստութիւնը որով ֆրանսական մամուլը խօսեցաւ այդ ուղեւորութեան վրայ։ Ֆրանսական լրագիրները, ինչպէս պարտաւոր էին, ուրախացան անգլեւռուս յարաբերութեանց աւելի բարելաւումը տեսնելով և այդ բարելաւման մէջ գտնելով դիւանագիտական այժմ երաշխաւորութիւն մը՝ Ֆրանսայի և խաղաղութեան մասին նոր ապահովութեան մը համար։ Կը հաւատանք թէ ոչ ոք պիտի քննադատէ այդ ընթացքը, որ կը համապատասխանէ Ֆրանսայի շահերուն և զգացումներուն, Գերմանիոյ մէջ լրագիրները նուազ հանդարտ են, ինչպէս կը գրէ Պերլինի մեր թղթակիցը։ Գերմանիոյ մէջ միշտ յուսահատներ կան։ Էտուարտ Է.ի ուղեւորութիւնը աղաւաղած է անոնց եռանդը։ Միթէ այդ պարոնները չե՞ն ըմբռներ որ նոյն ուղեւորութիւնը եթէ մինչեւ մէկ աստիճան անհաճոյ կ'երեւայ Գերմանիոյ, պատճառը իրենք են։ Արդարեւ անոնք միայն, վշտանալու իրենց այն եղական սովորութեամբը՝ երբ երկու տէրութիւններ համաձայնելու երեւոյթը ունենան, այս տպաւորութիւնը առաջ կը բերեն թէ Գերմանիա, հանգիստ ապրելու համար, պէտք ունի Եւրոպան պառակտել զգալու։ Ֆոն Պիւլով իշխանը լաւ ըմբռնած էր այդ վտանգը երբ, անցեալ աշնան, պերճախօսութեամբ կը յայտարարէր թէ Գերմանիոյ զօրութեան պայմանը չեն կազմեր օտար երկիրներու դժբախտութիւնը, տկարութիւնը և պառակտումը։ Ֆոսիշէ Զայթունկ և ուրիշ մէկ քանի թերթերու խմբագիրները մոռցած են այս իմաստուն դասը։ Եթէ իրենց ըսածը ուրիշները ըսէին, պիտի մեղադրէին զանոնք իբրեւ Գերմանիոյ թշնամի։ Անոնց կծու յոռետեսութիւնը, որ անհամապատասխան է իրենց երկրին շահուն, իրական բանի մը վրայ հիմնուած չէ։ Այսու հանդերձ դժուարութեանց վտանգ մը կը կազմէ, զոր անհրաժեշտ է նկատողութեան առնել ապագային համար։ Ռուս կառավարութիւնը որդէն առէն բան ըրած է գերման դիւրազգածութիւնները չվիրաւորելու նպատակով։ Գ. Սդոլիբինի կէս-պաշտօնաթերթը՝ Ռոսիա յօդուած մը հրատարակեց Գերմանիոյ նկատմամբ շատ յարգական շեշտով մը։ Այդ յօդուածին մէջ ըսուած է որ Ռուսիա առայժմ մտադիր չէ նոր դաշնակցութիւններ կնքելու։ Եւ արդարեւ խնդիր է գիտնալ թէ ներկայ պարագաներուն մէջ անոր ի՛նչի պիտի ծառայէին այդ դաշնակցութիւնները։ Ռուս կառավարութիւնը կը յայտարարէ թէ գրգռիչ նպատակ մը բնաւ չունի։ Ռոսիա կ'ըսէ. — «Այն համաձայնութիւնը զոր Էտուարտ թագաւորին այցելութիւնը կը բերէ Ռուսիոյ և Անգլիոյ միջեւ մերձեցման, չի մնար մեր բարեկամական վաղեմի յարաբերութեանց մեր դրացիներուն հետ»։ Այդ «բարեկամական վաղեմի յարաբերութիւնները» երբեմն խանգարուեցան։ Սակայն հիմա, հակառակ այն անվստահութեան զոր գերման քաղաքականութիւնը առաջ կը բերէ Բեդերպուրկի մէջ, այդ յարաբերութիւնները շատ ուղիղ են։ Կարելի է շատ ճիշդ չըլլայ զայնը բոլորովին հաւասար նկատել անգլեւռուս յարաբերութեանց՝ հիմնուած ճշգրիտ պայմանագրութեան մը վրայ, որ երկու պայմանադիրներուն ներշնչումները ներդաշնակած է։ Սակայն Գերմանիոյ ու Ռուսիոյ միջեւ վէճի ուրիշ պատճառ մը չկայ. բաց ի պարբերական պառշաւուքներէն կարգ մը լրագիրներու, որոնց յարձակողական համագերմանութիւնը այլեւս սահման չի ճանչնար։ Ռոսիա, յօժարութեամբ մը կը սահմանէ ռուս լրագիրներուն ինկած պատասխանատուութեան բաժինը, որոնք, կ'ըսէ, երբեմն հակամէտ են մեծին նպատակներ վերագրելու Գերմանիոյ։ Պէտք չունինք Գ. Սդոլիբինի դէմ պաշտպանելու Նովոյէ Վրեմիայի դատը, վասն զի ան պիտի կրնայ ինքզինքը պաշտպանել։ Սակայն եթէ գերման քաղաքականութիւնը, որուն այժմ կուտան անհուշտ լրագիրները, յաճախ չափազանց մտահոգութիւններ առաջ կը բերէ, յանցանքը անոնցն է, որոնց Գերլինէն միշտ առանց զգուշաւորութեան և անկեղծութեան գրչի պայքար մը կը մղեն։ Լոնտոնի մէջ գոհունակութիւն կը պատճառէ Էտուարտ Է.ի ուղեւորութիւնը։ Եւ Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ եղած դիտողութիւնները նկատողութեան առնուեցան իրենց արժանի եղած եղանակով, Նախ Գ. Օ'Կրէտի և յետոյ Գ. Քէյր Հէրտի դիտողութիւններ ըրին Ռեվալի տեսակցութեան համար։ Այդ խաղը Ֆրանսացիներուն ալ ծանօթ է, քանի որ ժամանակին Ֆրանսայի Խորհրդարանին մէջ ալ ներկայացուած է։ Տարակուսելի է որ այդ «Թէզը» պաշտպանողները անկեղծ ըլլան, վասն զի այդ պարագային անոնց մտացութիւնը իրենց հաւասարը պիտի չունենայ։ «Ռէքլամ»ին ընելիք արդիւնքն է փնտռածնին և ոչ ուրիշ բան, բայց այդ արդիւնքը ի՛նչ իրենց երկրին միայն ձնաս կը բերեն։ Իրենց երկիրը սիրող բոլոր Անգլիացիները, ինչպէս խիստ լաւ ըսաւ Սըր Էտուարտ Կրէյ, որուն այժմ տուաւ Գ. Պալֆուր, գիտեն թէ Մեծն-Բրիտանիոյ շահը կը պահանջէ լաւ ապրիլ Ռուսիոյ հետ ամէն կողմ։ Իրենց երկիրը սիրող բոլոր Ֆրանսացիները, Ռուսիոյ կայսրը Ֆրանսա ուղեւորած միջոցին, գիտէին թէ Ռուսիոյ հետ դաշնակցութիւնը վերջ մը տուած էր քաղաքական այն մեկուսացումին ուրկէ Ֆրանսա կը տառապէր 1858էն ի վեր։ Սակայն ո՛չ Անգլիոյ և ոչ ալ Ֆրանսայի մէջ ընկերվարականները իրենց երկիրները չեն սիրեր։ Գ. Քէյր Հէրտի արժանի զոյգն է Գ. Ժօռէս։ Ուստի լաւ է երբեմն երբեմն անոր ցոյց տալ իր տկարութեան չափը։ Այդ էր զոր ըրին Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ, ուր 59ի դէմ 225 ձայնով մերժուեցաւ ընկերվարականներուն առաջարկութիւնը։ Անգլիոյ կառավարութիւնը վերջին օգոստոս 31ի դաշնագրութիւնը ստորագրելով և այդ հաշտութեան հետեւանքները ընդլայնելով, երկրին քաղաքականութեան համապատասխան կերպով գործեց։ Անգլեւռուս բարեկամութիւնը ամբողջութեան մէջ ո՛չ թէ խաղաղութեան կը սպառնայ, այլ զայն աւելի եւս կ'ամրապնդէ։ Չափազանցութիւն մը ըրած պիտի չըլլանք երբ ըսենք թէ այդ բարեկամութիւնը կազմուելով կարգ մը կնճռոտութեանց առաջքը առաւ։ Փորձով հաստատուած է որ Եւրոպայի խաղաղութեան համար անհրաժեշտ է Մայրագոյն Արեւելքի խաղաղութիւնը։ Անգլիացի ընկերվարականներու և գերման ծայրայեղ երկրասէրներու հակառակ, դիւանագիտութիւնը հարկադրուած է զայն ճանչնալու։ Այդ կը պահանջեն խաղաղութեան բարեկամները որոնք մեծամասնութիւն մը կազմեն Եւրոպայի մէջ։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

Պերլինէն հետեւեալը կը գրէ Թանի թղթակիցը.

Գերման լրագիրները և ընդհանուր կարծիքը բոլորովին կը զբաղին Ռեվալի տեսակցութեամբ։ Ցեղամոլական թերթերու մէկ մասը և համագերման լրագիրները, որոնք բնականաբար Անգլիոյ ամէն մէկ ձեռնարկին մէջ Գերմանիոյ համար երկիւղի և այդ երկրին դէմ քինախնդրութեան պատճառ մը կը տեսնեն, դժգոհ են։ Նաւային ընկերակցութիւնը իրաւ անցած է և կ'օգտուի փութով տարածել նաւատորմը զօրացնելու գաղափարները։ Աւելի խաղաղասէր ու լայնախոհ լրագիրներն ալ գոհ չեն՝ եւրոպական քաղաքականութեան մէջ վերջին ժամանակներս եղած փոփոխութիւններէն։ Ֆոսիշէ Զայդունկ կը ջանայ ցոյց տալու որ Ռեվալի տեսակցութիւնը ո՛չ Անգլիոյ մէջ գոհունակութիւն կը պատճառէ և ոչ ալ Ռուսիոյ։ Պերլինէր Թակեպլադ ալ կ'ըսէ. — «Բեդերպուրկի վերին շրջանակներուն և բանակին մէջ կայ կուսակցութիւն մը որ պատրաստ է բացարձակ տպաւորել տալու իր ատելութիւնը՝ Գերմանիոյ դէմ։ Ռեվալի հանդիպումը երկու երկիրներուն միջեւ նոր պայմանագրութեանց առիթը պիտի չըլլայ, սակայն Նիքոլա կայսրը այս առթիւ Անգլիա պիտի երթայ և Վիլհէլմ Բ.ի ուղեւորութիւնն ալ կը հերքուի։ Ասոնք ամէնքն ալ կը հաստատեն թէ Ռեվալի տեսակցութիւնը առաջ չի բերեր այն տեսակ տպաւորութիւն մը թէ Գերմանիոյ արտաքին քաղաքականութիւնը շատ ծաղկեալ կացութիւն մը ունեցած ըլլայ։» Այդ մասին գերման կարեւոր անձնաւորութիւն մը սա յայտարարութիւնը ըրաւ. —«Անցեալ տարի Սուինէմիւնտէի տեսակցութեան առթին պէս բարեկամական յարաբերութիւններ կը տիրեն Գերմանիոյ ու Ռուսիոյ կայսրերուն միջեւ։ Ռուսիոյ ու Գերմանիոյ արտաքին գործոց նախարարներուն և Բեդերպուրկի գերման դեսպանին միջեւ ալ յարաբերութիւնները լաւ են, սակայն ռուս լրագիրներ մեզի դէմ ոչ-բարեկամական յարձակում պայքար մը կը մղեն և թէ ռուս կառավարութիւնը չի դադրեցներ զայն։ Հարկադրուած ենք ուշադրութիւն ընծայելու ասոր։ Անգլեւռուս համաձայնութեան գալով, վստահ ենք թէ խաղաղութիւնը աւելի եւս ապահովելու միայն պիտի ծառայէ։»

— Անգլիոյ թագաւորին և Ռուսիոյ կայսեր տեսակցութեան առթիւ Ռեվալի մէջ պատրաստութիւնները արդէն աւարտած են։ Թաղապետութեան Խորհուրդը հարկ եղած վարկերը քուէարկեց՝ փողոցներու զարդարման և Անգլիոյ թագաւորին ու թագուհիին ըլլալիք ընդունելութեանց ծախքերուն համար։ Ռեվալի բնակիչները կը յուսան թէ Էտուարտ Է. այցելէ քաղաքը։ Քրէյսէր Ծովակալը, Ռեվալի նաւահանգիստին հրամանատարը, նաւային պատրաստութիւնները կը վարէ։ Շոգենաւ մը յատկացուած է լրագրական թղթակիցներուն։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

Շդրասպուրկէն կը գրեն Բարիզի թերթերուն.— Ալզաս-Լօրէնի իշխանութիւնները այս միջոցիս իմաստուն թոյլատուութեամբ մը կը գործեն, որուն համար շնորհակալ են։ Շդրասպուրկի մէջ Լինիոն օթելը ֆրանսական նոր դրօշ մը պարզեց ֆրանսացի նպարավաճառներու ընկերութեան ժամանմանը առթիւ՝ շաբաթ օրը։ Անցեալ տարի ալ ֆրանսական դրօշը արտօնուած էր՝ պելճիքական, իտալական և զուիցերիական դրօշներուն հետ՝ միջազգային նուագչուներու առթիւ։ Ալզաս-Լօրէնի մէջ նոր իրողութիւն մըն է միայն ֆրանսական դրօշին երեւիլը՝ ֆրանսական ընկերութեան մը ժամանումը տօնելու համար։ Միւս կողմէ Հանինկէի դատարանը անպարտ արձակեց վերջին Ալզասէն մէկ քանի երիտասարդներ, որոնք պանդոկի մը մէջ «Կեցցէ՛ Ֆրանսա» գոչած էին։ Դատարանին այդ վճիռը ընդհանուր հաւանութեան արժանացաւ։

ՌՈՒՍԻԱ

Ռուս լրագիրները կը ծանուցանեն թէ ռուս կառավարութիւնը որոշած է տասներկու միլիոն րուպլիի գումար մը ծովային նախարարութեան տրամադրութեանը տակ դնել՝ այս տարուան նաւային նորաշինութեանց համար, ծովային նախարարութեան վերակազմութեանը ձեռնարկելէ առաջ։

— Ամբողջ Ռուսիոյ շաքարներու համաժողովը, որուն կը մասնակցի նաեւ ելմտական նախարարը, քննեց դէպ ի արեւմուտք կատարուելիք շաքարի արտածման մասնակցութեան բաժինը՝ Պրիւսէլի պայմանագրութեան համաձայն։ Համաժողովը որոշեց որ արտածումը շաքարի գործարաններուն միջեւ պիտի բաժնուի իրենց իրական արտադրութեանց համեմատութեամբ, բաց ի իւրաքանչիւրին համար 80,000 բուտէ, որ երկրին տեղական պէտքերուն պիտի յատկացուի։

ՖՐԱՆՍԱ

Ֆրանսայի Երեսփ. Ժողովին մէջ քուէարկուեցան երկու օրինագիծեր։ Անոնց առաջինը սալլս կը բարեփոխէ քաղաքային օրէնքին մէկ յօդուածը, ամուսնալուծման մասին.

«Երբ մարմնական բաժանումը երեք տարի տեւէ, այդ մասին տրուած վճիռը իրաւամբ ամուսնալուծման վճռագրի պիտի վերածուի՝ երկու ամուսիններէն մէկին պահանջումով։ Այդ պահանջման վերաբերեալ ծախքերը պիտի հատուցանէ երկու ամուսիններէն այն, նոյն իսկ եթէ պահանջողը ինք ըլլայ, որուն դէմ վճռուած է բաժանումը. իսկ կէս առ կէս պիտի վճարեն եթէ բաժանումը վճռուած է երկու ամուսիններու փոխադարձ թերութիւններուն հետեւանքով։ Բաժանման վճռին այն տրամադրութիւնները, որոնք պարէն մը կը սահմանեն բաժանումը ձեռք բերող ամուսնոյն, ամէն պարագայի մէջ կը պահեն իրենց ոյժը։»

Երկրորդ օրինագիծը թոյլ կուտայ օրինաւոր ճանչնալ ապօրէն յարաբերութիւններէ ծնած զաւակները, երբ անոնց հայրերն ու մայրերը անոնց ծնելէն ետքը ամուսնանան և երբ այդ զաւակներուն ճանաչումը ամուսնութենէն առաջ տեղի ունեցած է։

ՄԵՆԱՄԱՐՏԻ ԴԷՄ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎ
ԲԷՇԴԱՅԻ ՄԷՋ

Բէշդայի մէջ գումարուած մենամարտի դէմ համաժողովին մէջ Դուբլինէն Գ. Պաւլինս առաջարկեց որ բժշկական ընկերակցութիւնները իրենց անդամներէն պահանջեն խոստանալ՝ ներկայ չգտնուելու մենամարտի վայրերը։ Բաւն վիճաբանութեանց պատճառ եղաւ այն խնդիրը թէ մենամարտի դէմ կազմուած ընկերակցութեան անդամներուն բացարձակապէս արգիլուի մենամարտը։ Մինիխէն Գ. Ռոսմեֆ և Իէնայէն բրոֆէսէօր Տիկէր յայտարարեցին թէ այդ արգելքը անիրականելի է Գերմանիոյ մէջ։ Ցարեցին թէ այդ ընկերակցութեան անդամակցիլը պարտաւորութիւն մը առաջ չի բերեր բացարձակապէս մերժելու հակառակորդի մը պահանջած գոհացումը։ Ֆրանսական պատուիրակ Գ. տիւ Պօէ ալ համակարծիք գտնուեցաւ։ Համաժողովը որոշեց այդ խնդրոյն լուծումը վերապահել յառաջիկայ համաժողովին, որ Պերլինի մէջ պիտի գումարուի։

—Ֆրանց Եօզէֆ կայսրը և Իտալիոյ թագաւորը պատասխանեցին նոյն համաժողովին կողմէ իրենց ուղղուած յարգական հեռագրին։ Այդ պատասխանները կարդացուեցան համաժողովին մէջ։

—Համաժողովը որոշեց հակամենամարտի միջազգային կեդրոնական դիւան մը հաստատել, որուն կեդրոնը առժամաբար Բէշդայի մէջ ըլլայ։

—Բէշդայի քաղաքապետութիւնը հացկերոյթ մը տուաւ ի պատիւ համաժողովին անդամներուն։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ԱՍՏԻՃԱՆ.— Սանիէի աստիճան ուրբաւեցաւ տասանորդներու և տուրքերու ընդհանուր վարչութեան կալուածատուրքերու դիւանին միւմէյյիզ Ճէմալ պէյի։ Սալիսէի աստիճան՝ Այտընի նահանգին կեդրոնական նոտարական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական Սիւլէյման էֆ.ի։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.— Ականաւոր Իֆ. Թիւսար պատուանշան տրուեցաւ ֆոն տէր Կօլց փաշայի։ Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Խաչինէի Լինէքոսնը Հիւմայունի երրորդ քարտուղար Իզզէթ պէյի։ Չորրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Կ. Պոլսոյ մաքսատան բեռնակիրներու արհեստապետի փոխանորդ Րիզէլի Բէճէպ էֆ.ի։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՉԵՆՈՒՑՈՒՄ. — Բարձր. Վիքդոր Նափոլէոն իշխանը, երէկ իրիկուն, երեքշաբթի, Կայս. Պալատ հրաւիրուելով մասնաւորաբար տրուած կայս. հացկերոյթի մը ներկայ գտնուեցաւ և յետոյ, այսօր Կ. Պոլսէն մեկնելուն առթիւ, իր հրաժեշտի այցելը մատոյց Վեհ. Սուլթանին։

ՎԻՔԴՈՐ ՆԱՓՈԼԷՈՆ իշխանը, ինչպէս ծանուցուեցաւ, հիւրամեծար գնդապետ Մէհմէտ Ալի պէյի հետ, կիրակի օրը Մուտանիա ուղեւորեցաւ կայս. Սղամպօլ շոգենաւով և Մուտանիայէն ալ մասնաւոր կառախմբով Պրուսա ժամանեց ժամ 9ու կէսին։ Իշխանը ընդունուեցաւ կուսակալին և տեղւոյն պաշտօնատարներուն կողմէ։ Ցետոյ իշխանը և կուսակալը մէկ կառքի մէջ բազմած և միւսներն ալ ուրիշ կառքերու մէջ՝ Թաղապետական պաշտօնատունը առաջնորդուեցան, ուր հարկ եղած պատուասիրութիւնները եղան։ Իշխանը, դաշտ մը հանգիստ առնելէ ետքը, այցելեց քաղաքին նշանաւոր վայրերը։

— Իշխանը, իր հիւրամեծարին հետ, երէկ առտու ժամ 2ին Կ. Պոլիս վերադարձաւ Սղամպօլ շոգենաւով և ապա Բերա Բէլէս գնաց։

— Վիքդոր Նափոլէոն իշխանը, երէկ իրիկուն, իր հիւրամեծարին հետ, պալատական կառքերով Կայս. Պալատ գնաց, ուր ժամանելուն զինուորական պատիւներ ընծայուեցան։ Իշխանը ներկայ գտնուեցաւ մասնաւորաբար տրուած կայս. հացկերոյթին և յետոյ, այսօր Կ. Պոլսէն մեկնելուն առթիւ, իր հրաժեշտի այցելը մատոյց Վեհ. Սուլթանին. Նաեւ շնորհակալութիւն յայտնեց Կ. Պոլիս գտնուած միջոցին իրեն եղած կայս. մեծարանքներուն համար։ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճեցաւ Իր Կայս. մեծարանքները շնորհել իշխանին։ Իշխանը յետոյ Բերա Բէլէս վերադարձաւ։ Վիքդոր Նափոլէոն իշխանը, այսօր, Եւրոպա կ'ուղեւորի Արեւելեան Ճեպընթացով։

ԱՄՍԱԹՈՇԱԿ. — Կայս. Իրատէի մը համաձայն, կառավարական բոլոր պաշտօնեաներուն մէյմէկ ամսաթոշակ պիտի վճարուի. բաշխումը վաղը պիտի սկսի։

ԿԱՅՍ. ՇՆՈՐՀ. — Կայս. Իրատէ մը հրամայեց ելմտական գանձէն ամսական երկու հարիւր ղրուշ յատկացնել ընտանիքին հեծելազօրքերու տասնապետ Թօփալօղլը Մահմուտի, որ աւազակներու հալածման ու ձերբակալման առթիւ կատարուած ընդհարման առեն մեռած է։

ՌՈՒՍԻՈՅ դեսպանատան գործակատար Գ. Նէլիտով, երէկ, Բ. Դուռը երթալով, տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոսին, արտաքին գործոց նախարարին և խորհրդականին հետ։

ՀՈԼԼԱՆՏԱԿԱՆ դեսպանը, երէկ, Բ. Դուռը գնաց և տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոսին, արտաքին գործոց նախարարին և խորհրդականին հետ։ Դեսպանը մօտերս Վիեննա պիտի ուղեւորի արձակուրդով։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ առեւտրական սենեակներու ներկայացուցիչները, երէկ, Բէօսթէնճէ վերադարձան ռումանական շոգենաւով։ Ռումանիոյ դեսպանը, ընդհանուր հիւպատոսը և դեսպանատան պաշտօնեաները շոգենաւ երթալով մաղթեցին։

— Պուքրէշի առեւտրական սենեակին նախագահը, որ Ռումանիոյ առեւտրական սենեակներու պատուիրակներուն կը նախագահէր, առջի օրը Բերա Բէլէսի մէջ ճաշկերոյթ մը տուաւ ի պատիւ Ռումանիոյ դեսպան Գ. Բոբրինէսի և Տիկնոջը. Ներկայ էին նաեւ ընդհանուր հիւպատոսը և դեսպանատան պաշտօնեաները։

— Ռումանիոյ դեսպանատան առաջին թարգմանը, դեսպանուհի Տիկին Բոբրինէսի և Պուքրէշի առեւտրական սենեակին նախագահին կնոջ՝ Տիկին Ասոյի հետ, այցելեց աղջկանց արհեստագործական դիւնէսիչ վարժարանը։ Հիւրերը գոհունակութիւն յայտնեցին այդ հաստատութեան կանոնաւոր վիճակին համար. Նաեւ գնահատեցին աշակերտուհիներուն ձեռագործները։ Վարժարանին տեսչութիւնը պատւասիրութիւններ ըրաւ. Նաեւ մէկ քանի կար ձեռագործներ հիւրերուն նուիրեց, անոնց յայտնած փափաքին վրայ։

ԱՐՆԱՎՈՒՏՔԻՒԷՕԻ հրկիզեալներուն երէկ ալ թաղապետական պաշտօնեաներու կողմէ հաց և այլն բաշխուեցան։ Բոլոր հրկիզեալները աղօթքներ ըրին Վեհ. Սուլթանին համար։

— Խէտիվին մայրը յանձն առաւ օրական հազար օխա հաց բաշխել Արնաւուտքէօյի հրկիզեալներուն. Նաեւ դրամական նուէր մըն ալ տուաւ։ Այդ գումարը յանձնուեցաւ նոյն գիւղի յունական եկեղեցիին Թաղական Խորհուրդին։

ԱՅՏԸՆԻ ՀՐԴԵՀԸ. — Ջէնիճօա պաշտօնաթերթը հեռագրեց Այտընի կուսակալութեան, որ Այտընի շուկային հրդեհէն վնասուողները պատասպարուին թաղապետութեան կողմէ և անոնց հարկ եղած օգնութիւնները ըլլան։

ՌՈՒՍԻՈՅ դեսպանատունը Պէօյիւքտէրէի ամառանոցը փոխադրուեցաւ։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՒՅԻ. — Իգտամ ամսուան ծովային պաշտօնէներու վրայ խօսելով, զրօսական պատոյ կատարողներուն կ'առաջարկէ, փոխանակ հին նաւակներ վարձելու, Շիրքէթի շոգենաւերը վարձել, որոնք թէ՛ մաքուր են, թէ՛ հանգստաւէտ և թէ արագընթաց. Նաեւ գիներն ալ չափաւոր են։

ՆԱԼՈՒՆՏԱԿԱՆ տուրքերու հաւաքիչներուն թիւը պիտի աւելցուի։

ԴԱՀԻՐԷԼԷՆ կը գրեն թէ Նեղոս գետը սկսած է յորդիլ։ Ասուանի ու Վատի Հալֆայի կողմը գետին ջուրերը, նախորդ տարիին հետ բաղդատելով, կէս մետր աւելի ցած են։ Կը յուսացուի որ Նեղոսի ջուրերուն այս տարուան յորդումը 1905ի նման ըլլայ։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ Խորհուրդը որոշեց յունիս 9էն (Ն. Տ.) սկսեալ վերցնել Սեւ Ծովի ռուսական նաւահանգիստներու ժամանմանց համար սահմանուած բժշկական քննութիւնը։

ԴԻՄԷԴԻՔԻ ՏՈՒՐՔԸ. — Ջէնիճօա պաշտօնաթերթը նկատելով որ շրջման վաճառականներէ և արհեստաւորներէ սանճը, իրենց գտնուած տեղին Դիմէդիքի տուրքը չհատուցանելու և աւելի քիչ տալու համար, առժամաբար իրենց ծննդավայրը կ'երթան և հոն քիչ քանակութեամբ Դիմէդիքի տուրք տալով թէզքէրէ կը առնեն և կամ թէ իրենց ընկերներուն կամ քաղաքացիներուն միջոցաւ այդ կերպով վճարում մը կ'ընեն և Դիմէդիքի թէզքէրէ մը ձեռք կը բերեն, ծանոյց ամէն կողմ որ այդ եղանակով ձեռք բերուած թէզքէրէներու պարունակած գումարը ընդունուի բայց իսկ իրենց վաճառականութիւն ըրած տեղին տուրքէն և միւսանը գանձուի. Նաեւ այդ գործառնութիւնները նշանակուին թէ՛ առաջնական և թէ նոր թէզքէրէներուն մէջ։

ՕՍՄ. ՓԱՐՈՍՆԵՐԸ. — Պետական Խորհուրդին քաղաքային ճիւղին մէջ խորհրդակցութիւններ կը կատարուին օսմ. փարոսներու վարչութեան կողմէ գանձուած տուրքերու մասին։ Նոյն վարչութեան իրաւագէտ խորհրդական Նէշէթ փաշա և հաշուակալը ներկայ գտնուեցան կատարուած խորհրդակցութեանց։

ՌԷԺԻԻ ընդհանուր Տնօրէն Գ. Ռամպէռ, կ'ըսէ Լա Թիւրքի, առջի օրը այցելութիւն տուաւ Պետական Խորհուրդին նախագահ Հասան Ֆէհմի փաշայի։ Ցետոյ ներկայ գտնուեցաւ նոյն Խորհուրդին քաղաքային ճիւղին խորհրդակցութեանց, ուր նկատողութեան առնուեցան Ռէժիին վերաբերեալ մէկ քանի խնդիրներ։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ անգլիական նոր դեսպան Սըր Կ. Լօութէր, որ հիմա Լոնտոն կը գտնուի, Էտուարտ թագաւորին պիտի ներկայանայ Ռուսիոյէն վերադառնալէն ետքը։ Սըր Կ. Լօութէր մինչեւ մէկ ամիս Կ. Պոլիս պիտի ժամանէ։

ՊԱՐՍԻՑ դեսպան Միրզա Րիզա խան, որ մէկ քանի օրէն ի վեր հիւանդ էր, բոլորովին առողջացաւ։

ԴՈՒՄԴՈՒՄԱՐՈՒԻ օրճաններէն մէկին տէրը, երկուշաբթի առտու, Տիմիդրի անուն մարդ մը, աթոռակ մը առած նստած գինով վիճակի մէջ և սկսաւ բարձրաձայն խօսիլ ու հայհոյել. հոն գտնուողները ձանձրացան։ Երկու յաճախորդներ՝ Հալիմ էֆ. ու Ֆէհիմ էֆ. ազդարարեցին այդ մարդուն որ հանդարտ նստի. բայց Տիմիդրի նորէն սկսաւ հայհոյել և օրճանին դիմացի փողոցը գնաց։ Հալիմ էֆ. ու Ֆէհիմ էֆ. անոր հետեւեցան, զայն ոստիկանութեան յանձնելու նպատակով, սակայն Տիմիդրի դաշունով այդ երկուքն ալ վիրաւորեց ու փախաւ։ Վիրաւորներուն վիճակը ծանր ըլլալով, անմիջական դարմաններ եղան։ Ոստիկանութիւնը խուզարկութեան ձեռնարկեց՝ չարագործը ձերբակալելու համար։

ՈՍԿԵՂՋԻՒՐԻ մէջ տառապած պարգած մավունա մը, երէկ, զարնուեցաւ մակոյկի մը, ուր կը գտնուէր Մախսուսէի Էշրէֆիէ շոգենաւուն երկրորդ նաւապետը։ Մակոյկը շրջելով նաւապետը ու երկու նաւաստիներ ծով ինկան, բայց չխեղդուեցան։

ԷՅՈՒՊԻ մէջ Սալիմ անուն տղայ մը, առջի օրը, վեց մետր բարձրութեամբ ծառի մը վրայ գտնուած պահուն, վար ինկաւ և ծանրապէս վիրաւորուեցաւ։

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿ.

Ազդ.— Օսմ. ապահովագրական Ընդհ. Ընկերութեան բաժնետէրերուն կը ծանուցուի թէ 1908 յունիս 5ին գումարուած Ընդհ. Ժողովին որոշման համաձայն, իւրաքանչիւր բաժնետոմսի համար 29 ղրուշ ոսկեդրամ, այսինքն 27.50 ղրուշ իբր տոկոս և 1.50 ղրուշ իբր շահաբաժին պիտի վճարուի, թիւ 10 կտրոնի փոխարէն, սկսեալ յառաջիկայ յուլիս 1էն։ Նոյնպէս հիմնադրի բաժին ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ միեւնոյն որոշման համաձայն, 18.90 ղրուշ ոսկեդրամ պիտի վճարուի, միեւնոյն թուականէն սկսեալ թիւ 2 կտրոնին փոխարէն։ Այս վճարումները պիտի կատարուին Օսմ. Կայս. Պանքային կողմէ, Ղալաթիա։

Կ. Պոլիս, 6 յունիս 1908 3—1

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՇՐՋԱԲԵՐԱԿԱՆ

Պատրիարքարանէ հետեւեալ Շրջաբերականը ղրկուեցաւ երէկ մայրաքաղաքիս Թաղ. Խորհուրդներուն, որպէս զի եկեղեցիներու բեմէն ի լուր ժողովրդեան կարդան. Ահաւասիկ Պատրիարքական այդ Շրջաբերականը.—

Արդարութեան Գործոց Բարձր. Նախարարը, Քաղաքապետութեան առաջարկութեան վրայ յատուկ պաշտօնագիր ուղղելով, կը յանձնարարէ յորդոր կարդալ մեր ժողովրդեան՝ անմիջապէս պատուաստուելու անպատճառ, զերծ մնալու համար ծաղկախտէ, որ վերստին ճարակած է մայրաքաղաքիս շատ մը կողմերը։

Նախարարական սոյն ծանուցագիրին պարունակութեան համաձայն՝ կը յանձնարարենք ձեզ որ եկեղեցիի բեմէն կամ յարմար դատուած միջոցաւ յորդորէք մեր ազգայինները, որպէս զի անոնք որ տակաւին չեն պատուաստուած, փութան պատուաստուիլ, ազատ մնալու համար ծաղկախտի այդ վտանգաւոր համաճարակէն։

Մնամք աղօթարար
Պատրիարք Կ. Պոլսոյ
ՄԱՂԱՔԻԱ ԱՐՔԵՊԻՍԿ.

ԼՈՒՐԵՐ Ս. ԷՋՄԻԱԾՆԷՆ

ՍԻՆՈԴԱԿԱՆ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐ.— Սինոդը մերժած է Աստրախանի թեմական դպրանոցին ծրագիրը վաւերացնել։— Սինոդը որոշեր է Ս. Էջմիածնէն բացակայող միաբաններուն անդադրամ չտալ, իսկ այն միաբաններուն, որոնք Սինոդի թոյլատուութեամբ արձակուրդ կը ստանան՝ ռոճիկ վճարել։— Ս. Սինոդը կոնսիստորիաներուն պատուիրեց որ Մայր Աթոռի տպարանին վարչութիւնը իրաւունք ունի քննելու անոնց հաշիւները. պատուիրեց որ բոլոր հոգեւոր մարմինները իրենց պաշտօնական թուղթերն ու տպագրերը հոն, Մայր Աթոռի տպարանին մէջ տպել տան, որպէս զի անոր հասոյթ մը գոյանայ։— Սինոդը քոնսիստորական գործունէութենէ դրկեց Նղիէէ քհն. Ցովէֆեանը և զայն միամեայ ժամանակ պաշտպանելու համար Սեւան ղրկեց։— Սինոդը որոշեց 30 րուբլի յատկացնել Գանձակի առաջն. փոխանորդ Տ. Կորիւն վրդ.ի և զայն պաշտօնէն հրաժարած համարիլ ու նոր փոխանորդ մը կարգել։— Սինոդը որոշեց ժողովուրդ ընել և վաւերացնել տետրակ մը պահել Գ. Աղեքսանդր Մանթաշեանի գրասենեակէն Ս. Էջմիածնի վերանորոգութեան համար առաջադրելիք գումարները արձանագրելու համար և Ս. Էջմիածնի վերաշինութեան համար կազմած յանձնաժողովին այդ գումարները յանձնելու դիտաւորութեամբ։— Սինոդը որոշեց պաշտօնէ արձակել Նոր Նախիջեւանի կոնսիստորիայի ատենադպիրը, իր գործած զեղծումներուն համար։— Ռուսաց ներքին գործոց նախարարին յանձնարարութեան համաձայն, Սինոդը յանձնարարեց կաթող. Տեղապահին՝ Աստրախանի թեմին համար առժամեայ վարիչ մը նշանակել։

ԱՄՈՒՍՆԱԼՈՒԾՈՒՄՆԵՐ.— Սինոդը լուծեց՝ Բաղդասար Լէոնիկեանի, Աւետիս Առաքելեանի, Սարգիս Բաղդասարեանի, Ցակոբ Սագրեանի, Գրիգոր Մարգարեանի, Մարգար Արտեմեանի, Մկրտիչ Մելիքեանի պսակը և վերամուսնութեան իրաւունք տուաւ անոնց կիներուն։ Սինոդը լուծեց Բեալալեանց, Տէր Անդրէասեանց Ս.ի, Մխիթարեան Ա.ի, Բաղդասար Բէկէճեանի, Գաբրիէլ Բէժանեանցին, Մնացական Անտոնեանցին պսակները և այրերուն միայն վերամուսնութեան իրաւունք տուաւ։ Սաֆիա Աւետիքեանցի խնդրանաց համաձայն՝ երկու կողմերուն ալ վերամուսնութեան իրաւունք տրուեցաւ, Աւետիս Ցարութիւնեանցի և Սարգիս Թորոսեանցի պսակը չլուծեց։

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ.— Ապրիլ 4ին Մայր Աթոռ ժամանեց Տ. Բենիկ վարդապետ, որ Բեսսարաբիայի թեմի կոնսիստորիայի նախանդամ էր։— Տ. Ներսէս վարդապետ Տ. Միքայէլեան նշանակուած է հիւրընկալ. յուսալ կարող ենք, թէ նորա տեսչութեան տակ Մ. Աթոռի հիւրատանը վերջապէս կարգաւորութիւն և մաքրութիւն կը հաստատուի։ Մ. Աթոռի ուխտաւորները առաջին անգամ լաւութիւնը հիւրընկալից են ստանում. Նոր հիւրընկալը բարձրագոյն, եւրոպական կրթութիւն ստացած մարդ է և անշուշտ նորա առաջնորդութեամբ ուխտաւորները քաղցր տպաւորութիւն կը տանեն Ս. Էջմիածնից։— Ամենապատիւ Տ. Տեղակալը առաջարկել է Տփխիսի և Երեւանի առաջնորդներին Գանձակի և Հ. Նախիջեւանի փոխանորդութիւնների համար ընտրութիւններ կատարել։— Ապրիլի 26ին Թիֆլիսում կայացել է բարեկեզնոր Մեսրոպի վրդ. Տէր Մովսէսեանի նախագահութեամբ մի ժողով ճարտարապետներից ու նկարիչներից բաղկացած, քննելու Մայր Աթոռի վերանորոգման կարեւոր հարցը։ Ժողովը որոշել է գործին աւելի մօտիկ ծանօթանալու համար ընտրել մի մասնաժողով և ուղարկել Էջմիածին՝ քննելու հարցը տեղն ու տեղը և ժողովին մի մանրամասն զեկուցում—տեղեկութիւն տալու։—Մասնաժողովի անդամ ընտրուած են՝ ճարտարապետ Զօհրաբեան, Բիլֆելդ, Տէր Սարգսեան, արձանագործ Նիկոլաձէ և նկարիչներ Ֆոգէլ և Թադէոսեան։ Բացի յիշեալներից ժողովին մասնակցել են նաեւ՝ նկարիչներ—Լոզաոնսկի, Ֆեթվաջեան, Գրինէվսկի, Տօրդձէ, Շմերլինգ, Ցուզվերեանց, ճարտարապետներ—Սարգսեանց, Բաղանեան եւն.։ Ցիշեալ պարոններից այժմ Մ. Աթոռ են եկել ճարտարապետներ Զօհրաբեան, Տ. Միքայէլեան, Տ. Սարգսեան և նկարիչներ Գ. Գ. Թադէոսեան և Ֆոգէլ ուսումնաուիրելու տաճարի դրութիւնը և արձանագործ Նիկոլաձէ։ — Մարտ 25 Թիֆլիզում շքեղ կերպով տօնուեցաւ Փոխարքայի ծառայութեան յիսունամեակը։ Մ. Աթոռի կողմից պատուիրակներ էին գնացել շնորհաւորելու, Տ. Տ. Ցուսէփ Արքեպիսկոպոս և Մեսրոպ վարդապետ, որոնք ներկայացրին մի ուղերձ զարդարուած նկարիչ Ե. Թադէոսեանի կողմից Հայոց մանրանկարչութեան ոճով և դրուած էջմիածնի պատկերը շքեղ կողքի մէջ։

ԱԶԳ. ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ վարչական դիւաններու բոլոր դիւանադպիրները, գրագիրները և անցագրատան դիւանի նորընտիր տնօրէնն ու նոյն դիւանի գրագիրը, նաև բոլոր բարապաններն ու սենեկապանները խնդրագրերով դիմած էին Քաղաք. Ժողովին՝ ռոճիկներու յաւելման համար։ Ժողովը իր այսօրուան նիստին մէջ թէև նկատողութեան պիտի առնէր այն խնդրագրերը, սակայն լրացումներ նիւթի մը վերապահեց այն խնդիրը։

ՍԿԻՒՏԱՐԻ ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄԻՆ 300 ՈՍԿԻՆ.— Ուրախութեամբ կը ծանուցանենք թէ Սկիւտարի Թաղ. Խորհուրդին ատենապետ Մագսուտ էֆ. Նալեան կարդալով երէկ թերթիս մէջ Աղքատախնամի 300 ոսկի գումարի մասին եղած արդար դիտողութիւնը և Պատրիարքարանի Հրահանգին որո՛ւ և ե՛րբ պայմանները, երէկ իրիկուան կողմ անմիջապէս Ազգ. Պատրիարքարան երթալով, ներկայացուց Ս. Պատրիարք Հօր և Ն. Ամենապատուութեան յանձնեց այն 300 ոսկին, որ կը պատկանէր Սկիւտարի Աղքատախնամին և աւանդ կը մնար իր քով։ Արդարև ուրախալի պարագայ մըն է Նալեան էֆ.ի այս գովելի ընթացքը, որ ցոյց կու տայ թէ յիշեալ էֆ.ն գիտէ համակերպիլ Պատրիարքարանի Հրահանգին և կարեւորութիւն տալ Մամուլին արդարացի դիտողութիւններուն։

ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ ՄԸ ԱՍԽԱՐԱՏԻ ՄԷՋ.— Տէր Մկրտիչեան եղբայրները Շուշու գաւառի Թաղլար գիւղի մէջ գտնուող և իրենց սեփականութիւնը եղող 6000 ռուբլի արժողութեամբ տունը նուիրած են Պաքուի Հայոց Բարեգործական մարմինին և այդ տունը հիւանդանոցի մը վերածելու համար 2000 ռուբլի նուիրած են։

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ.— Կովկասի Հայոց Բարեգործական Մարմինը որոշած է Թիֆլիզի մէջ գտնուող Արեւեանի տունը վերաշինել և վերածել կեդրոնական գրադարանի մը, իսկ անոր կից գտնուող շէնքը յատկացնել ընթերցարանի, ուր ելեկտրական լոյսի տակ, 250 հոգի կարող ըլլան ընթերցանութեամբ պարապիլ։ Վերաշինութեան ծախքը, որ 25,000 ռուբլի կը հաշուուի, նուիրել խոստացած է Պետրովսկ քաղաքին վաճառական Պ. Ալեքսանդր Ն. Ղարաջեանց։ Այս բարեգործ վաճառականը, առկէ զատ, երկու տարի շարունակ նոյն Բարեգործական Մարմինին ամսական 60 ռուբլի տուած է, քանի աղքատիկ աշակերտ ձրիապէս ճաշ տալու համար։ Բարեգործական մարմինը գնահատելով Պ. Ղարաջեանի այս բարեգործութիւնները, որոշած է, Ա. նոր գրադարանը անոր անունով կոչել, Բ. պատուանդան անդամ ընտրել նոյն մարմինին և Գ. Պ. Ղարաջեանի մեծադիր մէկ լուսանկարը զետեղել ազգային գրադարանի դահլիճին մէջ։

⁂ Պ. Գ. Իւզբաշեան 100 ռուբլիի պարգեւ մը առաջարկած է Բարեգործական Մարմինին, պայմանաւ որ այդ գումարը յատկացուի տետրակի մը հրատարակութեան, ուր գործնական միջոցներ ցոյց տրուին անոնց որ կը փափաքին եկեղեցական և կրթական հաստատութեանց նպաստել։

ԹՈՒՅԼԻԶԻ մէջ ապրիլ 1ին մեռեր է Պ. Ալ. Մելիք-Ալլահվերտեան, որ Ներսէսեան դպրանոցին մէջ ուսուցչական պաշտօն վարած է։ Հանգուցեալ մանկավարժին յուղարկաւորութեան հանդէսին մասնակցեր են, ինչպէս Ներսէսեան դպրանոցի աշակերտները, ուսուցիչները և Հոգաբարձութիւնը, նոյնպէս և Թիֆլիզի քաղաքագլուխը, քաղաքային վարչութեան պաշտօնատարներ, արհեստագիտական դպրոցի ուսուցիչները և բազմաթիւ համակիրներ ու բարեկամներ։

ՄԱՅՐՈՍԻ Եկեղեցին ծոցը դիմաց Տ. Ցարութիւն վրդ. Շիրինեանի վեղարի օրհնութիւնը հինգշաբթի օր պիտի կատարուի Մայր եկեղեցին մէջ, Ս. Պատրիարք Հօր յանձնարարութեամբ՝ Երուսաղէմի Պատր. Փոխանորդ Տ. Եղիշէ Ծ. վրդ. յիշեալ վարդապետը մինչեւ իր Կեսարիոյ վանքը մեկնիլը պիտի հիւրընկալէ Երուսաղէմատան մէջ։ Տ. Եղիշէ Ծ. վրդ. արդէն բարեխնամաբար հոգացած է յիշեալին վեղարը ու փիլոնը, այժմ պիտի պատրաստէ տալ նաև վերարկու մը և փիլոն մը։

ԳՈՒԶԳՈՒՆՋՈՒԿԻ վերանորոգելու անոր գերեզմանատունը Ժողովոյ անդամ Տ. Կարապետ Ա. քհնյ.ի երեքինը դիմած է նոյնին Թաղ. Խորհուրդին և Ներսէսեան անձնուէր վիճակին պատճառաւ նպաստ մը խնդրած։ Թաղ. Խորհուրդը այս պարագան յայտնած էր Կրօն. Ժողովին, որ երէկի նիստին մէջ որոշեց յանձնարարել յիշեալ Խորհուրդին որ հարկ եղածը ընէ, եթէ իր միջոցները կը ներեն։

ԱՏԵՆԱՊԵՏԱՑ ԺՈՂՈՎԸ երկուշաբթի օր նիստ գումարեց Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ, ինքնակալութեան բոլոր անդամներուն։ Այսօր ևս հաւաքուած է նիստ գումարել։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀՕՐ յանձնարարութեամբ՝ գրուեցաւ ճարտարապետ Պիրզար էֆ. Մէլիքանեանի, որպէս զի երկուշաբթի օր գործակատար Արիս էֆ. Ֆէթեանի ընկերակցութեամբ երթայ Գումքափուի և Մայր եկեղեցին զանգակատան վրայ եղեկան քննութիւն մը կատարէ։

ԽԱՍԳԻՒՂԻ քարոզիչ Տ. Եզնիկ վրդ. Երուսաղէմի Պատր. Փոխանորդ Տ. Եղիշէ Ծ. վրդ.ի յանձնեց ի նպաստ Ս. Երուսաղէմի նոյն եկեղեցին մէջ հաւաքուած տնկեկներուն արդիւնքը։

ԲԱՂԷՇԻ և Վանի նախկին առաջնորդ Դամասկոսցի Սիւլէյման էֆ. նախընթաց օր իր հետ առնելով Դամասկոսցի բժիշկ Նէճիպ պէյը, իբրև հին ծանօթ, այցելութիւն տուաւ Տ. Եղիշէ Ծ. վրդ.ի, որ կէս օրուան ճաշի հրաւիրեց հիւրերը։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ Հայրը Գալաթիոյ քարոզիչ Տ. Գրիգորիս Ծ. վրդ.ի և Թաղ. Խորհրդոյ ուղղեալ պաշտօնագրով մը, յանձնարարեց որ հիւրասիրաբար տեղւոյն եկեղեցին մէջ բնակի Տ. Գրիգորիս արքեպս. Ցովհաննէսեան։ Այս առթիւ արդէն Խորհուրդին ատենապետ Ստեփան էֆ. Թէլլեան իր անձնականէն կահաւորել և յարդարել տուած է քարոզչի սենեակին կից գտնուող միւս երկու սենեակները և Գրիգորիս Սրբազանի տրամադրութեան տակ դրած։

ԳՆԴԱՐՈՒԽՍՑԻ ԱՇԽԱՐՀԻՆ.— Ապրիլ 3ին Թիֆլիզի մէջ նուագահանդէս մը տուած է ծանօթ և տաղանդաւոր հայ ջութակահար՝ Պ. Հայկ Կիւոյէնեան, որ ծանօթ է Պոլսոյ գեղարուեստասէրներուն։ Պ. Կիւոյէնեան, ինչպէս յայտնի է, իր գեղարուեստական ուսումը աւարտած է հռչակաւոր Թոմսոնի (Պրիւսէլ), Շէֆցիկի (Բրակա) և Մարկոզի (Պերլին) մօտ։

⁂ Հռչակաւոր դերասանուհի Տիկին Հրաչեայ աւարտած է իր «Թատրոնի յիշատակներ» անուն գործը։

⁂ Նոր Նախիջևանի մէջ տրուած հանգէսը համերգին մասնակցած էր, ինչպէս գրած էինք, տեղւոյն եկեղեցին երգեցիկ խումբը՝ Չօրէքչեան սարկաւագի առաջնորդութեամբ, որ գեղարուեստասէրներու զգանչուցած առիթ է և որոնք յայտնած են թէ յիշեալ սարկաւագը կոչուած ունի լաւ և հմուտ երաժիշտ մը ըլլալու։

ՌՈՒՍ ծանօթ գրագէտ և հայ գրականութեան քննադատ Պ. Իւր. Վէսելովսկի, ապրիլ 16ին Պաքուի մէջ, հայ երկրագործական մարմինին հրաւէրով, կարդացեր է իր առաջին բանախօսութիւնը հայ եկեղեցական գրականութեան մասին։

ԱՐՂԸՆԻ-ՉՆՔՈՒՇԻ առաջն. տեղապահ՝ Տ. Եզրաս վրդ. երէկ Ս. Պատրիարք Հօր ներկայացաւ, որ իր օրհնութիւնները տուաւ։ Արղընիի վիճակին աղքատիկ գիւղերու վարժարաններուն համար դասագրքեր և գրենական պիտոյքներ խնդրած ըլլալով, Պատրիարքարանէ հարկ եղածները տրուեցան Տ. Եզրաս վրդ.ի, որ վաղը կը մեկնի Պոլսէն։

ՀԱՆԳՈՒՑԵԱԼ Տիկին Տիրուհի Կիւլպէնկեանի հոգւոյն համար, կիրակի օր, Գումգաբուի եկեղեցին մէջ պիտի պատարագէ տեղւոյն քարոզիչ Տ. Ղեւոնդ Ծ. վրդ. Դուրեան։

ՕՐԹԱԳԻՒՂԻ ազգ. երկսեռ վարժարանները, որոնց քանի մը շաբաթէ ի վեր փակ կը մնային Թաղին մէջ տիրող ծաղկախտի և հարսնխտի համաճարակներուն պատճառաւ, այս երկուշաբթի օրուընէ վերաբացուած են հանրախտահանուելէ յետոյ։

ԿՐՕՆ. ԺՈՂՈՎԸ գումարուեցաւ երէկ Պատրիարքարանին մէջ, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Տ. Գրիգորիս արքեպս. Ցովհաննէսեանի։ Ներկայ էին Տ. Տ. Վահրամ և Գաբրիէլ Սրբազանները, Տ. Տ. Ղեւոնդ Դուրեան և Գրիգորիս Պալագեան վրդ.ները և Տ. Տ. Սահակ Տ. Սարգսեան, Կարապետ Սանտալճեան, Միքայէլ Աչեան, Հմայեակ Էքսէրճեան և Գրիգոր Ճէպէճեան քհ.ները։ 1. Կրօն. Ժողովը լսելով հրաւիրեալ դասատուներուն կարծիքը, որով անհրաժեշտ կը նկատեն երգեհոնին կիրառութիւնը բազմաձայն երգեցողութեան կանոնաւորութեան համար, հարկ տեսեց յանձնարարել որպէս զի զգուշութիւն ըլլայ երգեհոնը մի միայն երգողներու ձայնակցութեան գործածել և ոչ առանձինն, առիթ չտալ մասնաւոր թրթռացումներու և նուագարանն ալ աչքառու երեւոյթներուն չըմեացնել եկեղեցիներու մէջ, — 2. Տ. Աղան Ծ. վրդ. Համամճեան իր պատրաստած նոր քրիստոնէականին առաջին հատորը այս անգամ ներկայացուց ժողովին, վաւերացուելու համար։ Ժողովը ըստ առաջնոյն Տ. Սահակ Ա. քհնյ. Տէր-Սարգսեանի յանձնեց հարկ եղած կանոնական քննութիւնը կատարելու և արդիւնքը յայտագրելու համար։ — 3. Հ. Ցարութիւն վրդ. Շիրինեան, իր կոտորակալ դիտողութեամբ և ազատ կամքով ինքնաբերաբար դիմած էր Ազգ. Պատրիարքարան, եւ յստակ գրով մը խնդրած էր, ընդունիլ զինքը Մայրենի Եկեղեցւոյ գիրկը, յայտնելով որ Հայ ուղղափառ և առաքելական Եկեղեցւոյ մէջ ծնած ու մկրտուած ըլլալով, կ'ուզէ իբրեւ անդամ ծառայել նոյն Եկեղեցին մէջ։ Ժողովը յետ երկար խորհրդակցութեան, որոշեց իբրեւ վարդապետ ընդունիլ զինքը և զրկել Կեսարիոյ Ս. Կարապետ վանքը հոն տեղւոյն Առաջնորդին հովանաւորութեան և հսկողութեան ներքեւ պատրաստուելու դաւանաբանական, ծիսական և արարողական գիտելիքը մէջ և Առաջնորդին տեղեկագրութեան համաձայն, պաշտօնին մասին կարգադրութիւն մը ընել. այս առթիւ Ս. Նախագահը Պաշտօնէին արտօնեալով հայ եկեղեցական փակեղը դրաւ Տ. Ցարութիւն վրդ.ի գլուխը։ — 4. Բոլուի Առաջն. Փոխանորդը և Քաղաք. Ժողովը դիմած էին Ազգ. Պատրիարքարան և կարգ Տեղապահի մը անուանումը խնդրած էին։ Ժողովը որոշեց Աղթամարայ միաբան Տ. Եզնիկ վրդ. Ներկայարանը Տեղապահ կարգել նոյն վիճակին և որոնց ներկայէն հետ ժողովին՝ վաւերացուելու համար։ — 5. Հալէպի երկու քահանաները և ազգայինները առաջարկելով թէ Սղերդի Առաջն. Տեղապահը իր բազմազբաղ ըլլալուն պատճառաւ չի կրնար իրենց եկեղեցական և կրթական պէտքերուն հոգ տանիլ, կ'առաջարկէին Մասին Առաջնորդ վանահօր և կամ Ս. Կոնոնոսի վանքին յանձնել իրենց վիճակը։ Ժողովը որոշեց Երուսաղէմի միաբաններէն Տ. Հմայեակ վրդ.ը Ս. Կոնոնոսի վանքին փոխ-վանահայր կարգել և այդ վիճակը յանձնել անոր հովուութեան։— 6. Սղերդի Առաջն. Տեղապահ Տ. Կորիւն վրդ. Սրապեան կը տեղեկագրէր Պատրիարքարան թէ կաթոլիկ նորեկ վարդապետին մարդորսական ջանքերը ի դերեւ ելած են։ Ժողովը որոշեց քաջալերական գիր մը ուղղել վարդապետին։ Ժողովը առնեց զատ զբաղեցաւ կարգ մը եկեղեցական-վարչական խնդիրներով։

ՍՍՈՅ ԴՊՐԵՎԱՆՔԸ

Ազգ. վարժարաններու տարեկան քննութիւնները աւարտեցան. Սսեցիները մտադիր են յառաջիկայ տարի նոր պիւտճէով աւելի կանոնաւոր վիճակի մը բարձրացնել իրենց երկսեռ վարժարանները։ Մայրավանքի դպրոցին աշակերտներու քննութիւններն ալ լմնցան։ Կիրակի օր բերանացի քանի մը դասերու քննութիւններուն ներկայ գտնուեցանք. դպրեվանքի աշակերտները մանաւանդ Թուրքերէնի մէջ շատ յաջող քննութիւն մը անցուցին, նոյնպէս Ֆրանսերէն դասերը. բայց այս դասերուն մէջ շատ քիչ յառաջացած տեսանք տղաքը։ Ֆրանսերէնի ուսուցիչ Տէվլէթ էֆ. բացատրեց թէ ցարդ այս տղաք Ֆրանսերէն ո՛չ կանոնաւոր և ոչ ալ անկանոն բան մը սորված էին, ինքը վեց ու կէս ամսուան մէջ թէ՛ ընթերցանութիւն, թէ՛ թարգմանութիւն յառաջ տարած է և բոլոր կանոնաւոր բայերը ու քերականական բաւական կանոններ սորվեցուցած է։ Մենք սակայն կը զարմանանք թէ առջի երկու տարիներուն մէջ այս տղաք երբեք Ֆրանսերէն դաս առած չե՞ն։ Տղաքներուն մէջ քանի մը յաջողակներ կային, որոնք յուսալի է որ տրուած խղճամիտ աշխատութեանց շնորհիւ կարենան բան մը ըլլալ։ Կը լսենք որ Տեառնէ Հայրապետը տարեկան տեղեկագիր մը ղրկած է Ս. Կաթողիկոսին, որ այսօրերս Ատանա կը գտնուի. այդ տեղեկագրին մէջ՝ մեր իմացածին նայելով՝ քանի մը առաջարկներ կան եղեր վարժարանի յառաջիկայ շրջանին համար. չենք գիտեր թէ որչա՛փ յուսալի է անոնց իրականացումն ու գործադրութիւնը։ Ներսէս վրդ. կ'ուզէ որ Վիճակներէն առնուելիք տղաքը խիստ քննութեամբ և ընտրութեամբ ղրկուին. կ'ուզէ որ վարժարանը առնուազն 600 ոսկիի պիւտճէ մը ունենայ, լաւագոյն ուսուցիչներու խումբ մը, նոյնպէս ազատ յարկ ու վարժարանի յարմար շէնք մը։ Նախ դիմուելու է Ներսէս վրդ. թէ՝ ո՛վ պիտի երթայ և Վիճակներէն քննութեամբ հաւաքէ այդ տղաքը. ո՛ւր տեղէն պիտի կրնայ վանքը 600 ոսկիի պիւտճէ մը յատկացնել դպրոցին. դիւրին է միթէ լաւագոյն և կարող դասատուներու խումբ մը ունենալ, քանի որ մէջտեղը կլիմային անյարմարութիւնն ու հեռաւորութիւնը կայ. ուրիշ խնդիր է որ Ս. Կաթողիկոսը լիաձեռնակ վճռողութիւն ընէ և թերեւս եղողներ ալ գտնուին. բայց այդ դրամը ո՛ւր տեղէն. Ներսէս վրդ. կ'առաջարկէ եղեր որ գիշերօթիկ Թոշակաւորներ ալ ընդունուին վարժարանը, ինչպէս Կեսարիոյ Ս. Կարապետի վանքին վարժարանը, սակայն Ս. Կաթողիկոսը հակառակ է կարծենք այս դրութեան։ Տեսնենք թէ ինչ արդիւնք պիտի ունենայ Տեառնէ Հայրապետին տարեկան տեղեկագիրը։

Սսեցի

ՀԵՐՔՈՒՄ

Վերջերս տեղւոյս ազգ. վարժարանէն վտարուած ուսուցիչ մը Արեւելքի 1908ի մայիս 9ի եկեղեցական Լուրերու կարգին՝ բոլորովին սուտ և չինծու տեղեկութիւն մը հաղորդած էր՝ Առաջնորդարանիս մէջ Վիճակիս Գեր. Առաջն. Տեղապահ Ս. Հօր կողմէ մէկ քանի քահանաներ ծեծելու անգոյ խնդրոյ մը առթիւ։ Այդ նպատակաւոր յերիւրանքը Ներկայիս ի պաշտօնէ հերքելով, կը փութանք հրապարակաւ յայտնել թէ Ն. Գեր. բարտաւանութիւն, ընդհանրական, նուաստամիտ գտնուած է իրենց կոչման գիտակից եկեղեցական և կրթական պաշտօնեաներու նկատմամբ, և իր քառամեայ տեղապահական պաշտօնավարութեան մէջ միշտ խղճի մտօք և անաչառութեամբ վարուած է, և առանց պաշտօնական [illegible] «[illegible] որոշմունք» բնաւ երբեք ո և է ինքնակամ տնօրէնութիւն մը չէ ըրած։ Ցանկալի է ճշմարտութեան կը խնդրենք որ ներկայս Ձեր ծանօթ անկողմնակալութեամբ շնորհ ընէք նոյնութեամբ հրատարակել օգտակար Արեւելքի մէջ։

Մնամք աղօթարար

Դիւան Կրօն. Ժողովոյ Բաբերդի

Ատենադպիր	Ատենապետ
Յ. ՔՀ. ԱՏ. ԵՂԻԱԵԱՆ	Վ. ՔՀ. Տ. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ

Դիւան Քաղաք. Ժողովոյ Բաբերդի

Ատենադպիր	Ատենապետ
ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՊՈՅԱՃԵԱՆ	Յ. Խ. ԱՂԱՊԱՊԵԱՆ

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

Պատ. Օրաթերթիդ 6797 թիւին մէջ Տեղացի մը մեր մասին կարգ մը անարատ տեղեկութիւններ ըրած և մեր արարքներուն վրայ ալ Ազգ. Պատրիարքարանի ուշադրութիւնը հրաւիրած էր, կը թախանձենք Ս. Պատրիարք Հօր որ քննութիւն կատարուի և միանգամ ընդ միշտ կը յայտարարենք որ եթէ եկեղեցականի անվայել մեր ո և է արարքին գոյութիւնը հաստատուի, մենք պիտի հրաժարինք մեր կոչումէն ու պաշտօնէն։ Կը մնայ Տեղացի մեր դիմակը վար առնել, պարզել այն էական պատճառները, որոնք զինքը մղած են մեզի դէմ անձնական ատելութեան և մաղձոտութեան, որոնց մասին ալ կ'ակնկալեն Ինէպոլու մեր հեռացման։ Իննսունական թուականներուն, Ցովհաննէս Դաբամահեան անուն անձի մը ատենապետութեան շրջանին՝ եկեղեցին մը չինուելուն յատկացնելու մտօք տուն մը կը գնուի հանգանակութեամբ ու կ'օժանդակուի Դաբամահեանի վրայ, մինչ մեր քահանայացումը երեք տարի չէր տակաւին. Քիչ ետքը այս անձը ընտանիքով հանդերձ երկիր մը կ'երթայ ու հոն կը մեռնի 1904ին. Իր կինն ու զաւակները 1907 յունուարին հոս դարձան և իրենց հօր անշարժ կալուածները ինքիֆալ ընելու ձեռնարկեցին։ Թաղիս մուխթարը ինծի յայտագրեց որ հայ ժողովուրդին պատկանող տունը ևս չորս ժառանգորդներու վրայ օրինական թուղթերով ինքիֆալ կ'ըլլայ։ Ասիկա կը պատահէր այնպիսի ժամանակ մը որ առեն Թաղ. Խորհուրդի ընտրութիւն կը կատարուէր։ Իսկոյն քանի պատուաւոր անձեր խառն ժողով մը կազմեցինք, ուր միաձայնութեամբ որոշուեցաւ պաշտօնապէս Դաբամահեան որդիներէ պահանջել այդ տունը։ Անպաշտօն կերպով ու Թաղ. Խորհուրդի կնիքով երկու պաշտօնական գիրումիներ անօգուտ եղան՝ Դաբամահեան որդիները ետ կեցնելէ իրենց ծրագրէն։ Ինքիֆալը կատարուեցաւ։ Այս միջոցին, սակայն, մենք պարապ չկեցանք։ Դաբամահեանի զաւակները կը կարծէին թէ իրենց բարեկեցութիւնը հօրը հետ կորսուած են խնդրոյ առարկայ տան սեփականութիւն ըլլալը հաստատող վաւերաթուղթերը։ Մենք երկուքն հանեցինք հանգուցեալին ձեռքովը գրուած հանգանակութեան տետրը, այս մասին Պատրիարքարանի հետ եղած թղթակցութեան օրինակները, իւրաքանչիւրը 10ական ղրուշ արժող ու Կայս. կառավարութեան թոյլտուութեամբ և Ազգ. Պատրիարքարանի գիտութեամբ ծախսուած 1000 նուիրատոմսերու հաստիթին իր քովը ըլլալը յայտնող Դաբամահեան հանգուցեալ Ցովհաննէս էֆ.ի մէկ ընկալագիրը։ Նորէն Թաղ. Խորհուրդը, երբ պաշտօնի անցաւ, այս վաւերաթուղթերը, որոնք մեր քով պահուած են և որոնց մասին Ազգ. Պատրիարքարանը ևս տեղեկութիւն ունի, Դաբամահեան որդիներու ներկայացուց։ Այս անգամ անճրկեցան մնացին։ Ցետոյ խոստացան ինքիֆալը եղծել յետագայ երեք առաջարկութիւններով։— Ա. Շինուելիք ապագայ եկեղեցին ճակատը իրենց հօր անունը քանդակել։ Բ. Եկեղեցին անունը ըլլայ Ս. Ցովհաննէս տրուի։ Գ. Ամէն տարի Որդւոց Որոտման տօնին օրը Ս. Պատարագ և հոգեհանգստեան պաշտօն կատարել ի յիշատակ իրենց հօր, ո՛րչափ ատեն որ հոս հայ քահանայ գտնուի։ Այս հանգանակուր առաջարկներն ալ մեր քով են։ Այդ երեք եղբայրները իրենց հաշուով չենքին վրայ 5739 ղրուշ պահանջ մը ունին եղեր. բաց աստի 15 տարի ալ չենքին տուրքը տուեր են։ Այս 8000 ղրշ.ի մօտ գումարը ժողովուրդին նուիրել կ'ուզեն եղեր։ Այո՛, 2000 ղրուշ տուրք մը տուած են, սակայն մենք մնացեալ հաշիւ չ'ուզենք։ Մենք, նկատի առնելով հանգուցեալ Ցովհաննէս էֆ.ի ունեցած ծառայութիւնները, դեռ իրենց առաջարկները չներկայացուցած, համաձայնեցինք Թաղ. Խորհուրդը որ վերաշինել Գ. առաջարկը ընդունուի և հաշուի մասին ալ անդորրագիր մը տրուի։ Թաղ. Խորհուրդը համաձայնեցաւ ու Դաբամահեանի զաւակները ազդելու համար, Խորհուրդը խմբովին մեր նախագահութեան տակ գացինք անոնց տունը մեզ [illegible]։ Սակայն ապարդիւն... Ուստի, Թաղ. Խորհուրդին որոշումով, ձեռնարկեցինք ամբաստանել միջոցներու։ Հիմա որ արձակուրդով մեր ծննդավայրը մեկնելու համար Թաղ. Խորհուրդէն արտօնութիւն առած ենք և միւս կողմէն ալ մօտէն գիտենք թէ երեք տեղերէ մեզի քահանայագործութեան հրաւէրագրեր ուղղուելէ զատ, մեր ծննդավայրին մէջ ալ քահանայական խնդիր մը կայ, անփութութեամբ մը մեզ [illegible] պաշտօնավարել հաշտարար կ'ամբաստանեն այսպիսի ամբաստանութիւններով, որոնց իրենք ալ չեն հաւատար։ Բայց մենք հոս ենք, մեր պաշտօնին գլուխը, որչափ ատեն որ ժողովուրդը գոհ է մեզմէ։ Հոս 30 տուն Հայ կայ։ Եթէ Դաբամահեաններու օրկանը եղող Տեղացի մըն կրնայ մեզի 10 անստորագրութեամբ «Քեզ չենք ուզեր» գրութիւն մը ներկայացնել, ահա կը յայտարարենք որ պիտի հրաժարինք վերջնականապէս մեր պաշտօնէն։ Գիտենք որ Դաբամահեան որդիներուն համար չինեւ առաջարկութիւններու միջոցաւ թերթերն ու Պատրիարքարանը զբաղեցնելը ամբողջական մոլութիւն մըն է։ Եթէ կը կարծեն որ մեր հեռացումով եկեղեցւոյ շինութեան յառաջացած տունը կ'իւրացնեն և կամ իրենց առաջարկները ընդունիլ տալ կ'երևակայեն, մեծապէս կը սխալին։ Այս է, ահա, մեր առաջին և վերջին պատասխանը։

ՀՄԱՅԵԱԿ ՔՀՆՑ. Ն. ՊԱԽԹԻՅԱՐԵԱՆ

Ինէպոլու, 19 մայիս 1908

ՌՈՒՐԱՆԻ 39րդ թիւը կը պարունակէ.— Ներկայացուցութեան հրահանգները՝ [illegible] ուղղուած (Ի. Հալէպեան).— Մեր հունարէնքին վիճակը (Հալէպեան [illegible]).— Ինչպէս կրնանք շատցնել.— Ինչ է միջ[illegible].— Հայը Ինչպէս կը [illegible] Եղբայրները մէջ (Գրիգոր Արեւեան).— Մեքենականութեան Ամերիկայ մէջ.— [illegible] արհեստագէտները ճարտարութիւնը (Հ. Հայկեան).— Պատանեկան քրոնիկ.— [illegible].— Մանիֆոնկելեպշէ [illegible] մէջ.— Աֆիոնի բերքը [illegible].— Առեւտուրի կեանքը գաւառներու մէջ.— Տեղական լուրեր ևն.

Ս. ՓՐԿՉԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հիւանդանոցիս կալուածներէն Լանկա, Քեաթիպ Քասըմ Օղլու փողոց թիւ 49 և 49 կրկին փայտաշէն երկու տուները ի վաճառ հանուած ըլլալով, երկուքին մէկտեղ 140 օսմ. ոսկի գին տուող կայ։ Այս գինէն աւելի վճարել փափաքողները կը հրաւիրուին դիմել ամէն օր Հիւանդանոցիս գրասենեակը, իրենց հետ բերելով իբր ապահովութիւն գէթ 10 օսմ. ոսկի, թուականէս սկսեալ մինչև 15 օր։ Անկէ վերջ եթէ առաջարկուած գինը գոհացուցիչ գտնուի, աւելի գին տուողին վաճառել որոշուած ըլլալը կը ծանուցանենք։

21 Մայիս 1908 (կթէ)

ՔԱՂԱՔ. ԺՈՂՈՎՈՅ ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՆԻՍՏԸ

Քաղաք. Ժողովը այսօր գումարուեցաւ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր։ Ներկայ էին Տիրան էֆ. Աշեան, Տօքթ. Աճէմեան պէյ և Մկրտիչ էֆ. Ասատեան։

1. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան անդամներէն Տիգրան էֆ. Մանուկեան հրաժարական մատուցած էր պաշտօնէն, խնդրելով որ նկատողութեան առնուի իր բազմազբաղ վիճակը և թոյլ համարուի երկատանամեայ պաշտօնավարութիւնը։ Ժողովը իր ներկայութիւնը կարեւոր դատելով Հոգաբարձութեան մէջ, անընդունելի նկատեց իր հրաժարականը և որոշեց հրաւիրել զինքը որ շարունակէ իր անձնուէր ծառայութիւնը զոր մատուցած է ցարդ։

2. Ուսուցչաց Օգնութեան Սնտուկի Հոգաբարձութիւնը իր գործառնութեանց հաշիւը մատուցած և միանգամայն իր պաշտօնավարութեան շրջանը լրացած համարելով հրաժարական մատուցած էր։ Ժողովը վերահաստատեց Հոգաբարձութիւնը իր պաշտօնին մէջ, որոշելով պակսած անդամներու տեղ նորեր ընտրել։ Իսկ մատակարարութեան հաշուեցոյցը յանձնեց Տնտես. Խորհուրդին, օրինական քննութիւնը կատարուելու համար։

3. Կիպրոսի Թաղ. Խորհուրդը Լառնագայի մէջ մատուռ մը հիմնելու պէտքը յայտնած և խնդրած էր որ այս նպատակաւ պէտք եղած ծախքը հոյթայթելու համար հանգանակութեան մը արտօնութիւն տրուի։ Ժողովը նկատելով՝ ազգայիններու օգնութեան խնդիրը կայ առայժմ կարելի չհամարեց Թաղ. Խորհրդոյ առաջարկութիւնը։

4. — Տնտեսական Խորհրդոյ տեղեկագրին վրայ Ժողովը արտօնեց Սկիւտարի Ս. Խաչ եկեղեցին սեփական տուն մը վաճառումը որ 64 օսմ. ոսկի կ'արժէր, պայմանաւ որ նոյն գումարը անձեռնմխելի պահելով դարձեալ կալուածի մը յատկանայ։

5.—Ժողովը տեղեկանալով որ Գանտիլլիի եկեղեցին անինամ վիճակի մէջ կը գտնուի և կարելի չէ ըլլար Թաղ. Խորհուրդ մը կազմել, որոշեց առայժմ Գուզկունճուկի եկեղեցիի Թաղ. Խորհուրդին յանձնել անոր մատակարարութիւնը։

Ժողովը զբաղեցաւ նաև յարաբերական խնդիրներով։

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՌԸՎԱԼԻ ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

ՓԱՐԻԶ, 9 յունիս.—Ռըվալէն հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Ռուսիոյ կայսրը ու կայսրուհին ժամ 5ի կառախումբով Ռըվալ ժամներ են։ Մայր կայսրուհին ժամ 7ին պիտի հասնի։ Ժողովրդեան ահագին բազմութիւն մը ողջունեց է կայսրն ու կայսրուհին։ Օդը շատ գեղեցիկ էր։ Կայսրը ու կայսրուհին Ստանտարտ և Բոլեարնայա Զուիեզտա զբօսանաւերով և քանի թորփիլաններու ուղեկցութեամբ, գացեր են դիմաւորելու Անգլիոյ Թագաւորը և Թագուհին։ Էտուարտ Թագաւորը և Ալեքսանտրա Թագուհին ընդունուեր են Բոլեարնայա Զուիեզտա զբօսանաւին մէջ։ Երկու վեհապետները զիրար ողջագուրած են։ Տեսակցութիւնը խիստ սիրալիր եղած է։

— Իրիկունը ճաշկերոյթ մը տրուեր է Ստանտարտի մէջ։

— Ռուսիոյ կայսրը և Անգլիոյ Թագաւորը երեք օր միասին պիտի անցընեն՝ ծովային կարճ ուղեւորութիւն մը կատարելով։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Անգլիոյ Թագաւորին և Ռուսիոյ կայսեր տեսակցութիւնը տեղի ունեցաւ Բոլեարնայա-Զուիեզտա զբօսանաւին մէջ։ Երկու վեհապետները երկար ատեն զիրար ողջագուրեցին։ Այս առաջին տեսակցութեան ներկայ էին Ռուսիոյ կայսրուհին ու զաւակները, Անգլիոյ Թագուհին և Վիքթորիա իշխանուհին։ Փօթօրկի հետեւանքով Ռուսիոյ կայսրը, կայսրուհին և Պ. Պ. Ստոլիփին ու Իզվօլսքի ընկերակցութեամբ Ռըվալ ժամանեցին։ Ուրիշ կառախումբով մըն ալ քիչ ետքը ժամանեցին Ռուսիոյ մայր կայսրուհին, մեծ դուքսերը ու մեծ դքսուհիները և Լոնտոնի դեսպանը։

— Երկու վեհապետներուն տեսակցութիւնը ճիշդ կէսօրին տեղի ունեցաւ։ Ռըվալ քաղաքը դրօշազարդուած է։

— Բեղքերացներ լրագիրները ջերմապէս կ'ողջունեն այս տեսակցութիւնը։

— Էտուարտ Թագաւորը ինք ալ եղած է որ Ռուսիոյ նախարարապետ Պ. Ստոլիփին ներկայ գտնուի այդ տեսակցութեան։

— Ն. [illegible] հողը Էտուարտ Թագաւորը երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ Պ. Ստոլիփինի հետ։

— Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Պ. Իզվօլսքի և Անգլիոյ արտաքին գործոց մնայուն խորհրդական Սըր Հարտինճ ժամեր մը չափ տեսակցեցան Ալմա նաւուն մէջ։

ՓԱՐԻԶ.— Սակարանին մէջ կացութիւնը անփոփոխ է և գործերը հոսանք են ընդհանուր կերպով։ Ֆրանսական Ռանթին անկումը, որոնց վաճառումը կը վերսկսի, կը ճնշէ գիններու ամբողջութեան վրայ։ Օտար արժեթուղթերը թերեւսապէս տկար են, բայց ի ռուսական փոխառութիւններէն ոմանք խիստ բանուած են։ Օսմ. արժեթուղթերու գիները գրեթէ անփոփոխ են։ Ռիօ Թինթօ հանդարտ է, Գալիսա Գարափալար 468։ Պղինձի և կաուչուկի գինները անփոփոխ են։ Հանքային արժեթուղթերու համար միշտ գնումներ կը կատարուին։ Թրանսվալ 60 ֆր.։ Լոնտոնի Սակարանին մէջ գերդ չկայ «ապարատ» արժեթուղթերուն մասին։ Ամերիկեան արժեթուղթերու գինները ընդհանուր կերպով հաստատուն են։ Հարաւային Ափրիկէի հանքային արժեթուղթերու գինները բանուած են։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ.— Վիճակագրութեանց դիւանը կ'ըսէ թէ ձմեռուան ցորեններու բերքը 465 միլիոն գրիւ է, անցեալ տարի 380 էր։ Գարնան բերքը 296 միլիոն կ'ենթադրուի, անցեալ տարի եղած էր 255։ Ուրեմն այս տարուան բերքը բացառաբար լաւ պիտի ըլլայ։

ՊԵԼԿՐԱՏ.—Կը ծանուցուի թէ Սերպիոյ Նախարարապետ Պ. Բաշիչ նախարարութեան հրաժարականը մատուցեր է Թագաւորին, սակայն զրոյց կայ թէ Պ. Բաշիչի պիտի յանձնուի նոր նախարարութեան կազմութիւնը, որուն մէջ մէկ քանի նոր տարրեր պիտի գտնուին. անոնք պիտի զօրացնեն նախարարական ակար մեծամասնութիւնը։

ՀՌՈՄ.— Իտալիոյ արտաքին գործոց նախկին նախարար Պ. Բրինէտի, որ հիւանդ էր, մեռաւ այս առտու։

—Այսօր Ռոքքարիէնդրայի կայարանին մօտ կառախումբերու ընդհարում մը կատարուեցաւ։ Մէկ քանի վակոններ խորտակուեցան։ Տասերկու հոգի մեռան և ութսուն ալ վիրաւորուեցան։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Ֆրանսայի Նախագահին համար կատարուելիք ընդունելութեանց ծրագիրը պատրաստուեցաւ։ Պ. Ֆալիէռ չորս օր Ռուսիա պիտի մնայ։ Պիտի այցելէ Բեդերհօֆ, Բեդերսպուրկ և Զարսքոյէ-Սէլօ, ուր մեծ զօրահանդէս մը տեղի պիտի ունենայ։ Ալեքսանտր պալատը պիտի իջեւանի։ Ռուսիոյ մայրաքաղաքը փայլուն ընդունելութիւն մը կը պատրաստէ Ֆրանսայի Նախագահին համար։

— Ռուսիոյ Նախարարաց Խորհուրդը մէկ քանի անգամ գումարուեցաւ նաւատորմին վարկերուն խնդրոյն համար։ Թէև տրուելիք որոշումը ծանօթ չէ, բայց յայտնի է թէ նախարարապետ Պ. Ստոլիփին այժմ պիտի տայ այդ վարկերուն։

ՍՈՖԻԱ.— Մալինովի կուսակցութեան ընտրական յաջողութիւնը յուսացուածէն աւելի եղաւ։ Նախարարութիւնը 172 ձայնի ջախջախիչ մեծամասնութիւն մը պիտի ունենայ, 32 ընդդիմադիրներու դէմ։ Դիտելի պարագայ մըն է թէ Զանգովի կուսակցութենէն Պ. Կէշով, Ստամպուլովի կուսակցութենէն ներքին գործոց նախկին նախարար Պ. Կէնաթիէվ, ինչպէս նաև Պ. Պ. Ռատոսլավով, Թանչէվ ու Զինով Սաբրանիէի մէջ չեն մըտներ։ Այդ կերպով ամբողջ կուսակցութիւններ կ'անհետանան Սաբրանիէէն։ Կը կարծուի թէ հողագործական կուսակցութենէն 23 երեսփոխաններ ալ Նախարարական կուսակցութեան պիտի յարին, որով ընդդիմադիրներու թիւը իննի պիտի իջնէ։

ՑԵՏԻՆԵ.— Սփոփ է այն լուրը թէ Պելկրատի ալեկաբական գործակատար Պ. Թոմէչ բոլորովին ետ կոչուած ըլլայ։

—Սերպիոյ և Պուլկարիոյ միջեւ յարաբերութիւնները բարւոքելու երեւոյթը ունին։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Ռուսիոյ կայսրը դեռ որոշած չէ թէ Վիլհէլմ կայսեր հետ իր տեսակցութիւնը Պ. Ֆալիէռի հետ տեսակցելէն առա՞ջ տեղի պիտի ունենայ թէ յետոյ։

—Ռուսիոյ կայսրուհին միայն իր զաւակներով յուլիսին Տարմշտատ պիտի երթայ, ուր երկու ամիս պիտի մնայ։

ՓԱՐԻԶ.— Ֆրանսայի կառավարութիւնը կը պահանջէ Ուանճանի չինական փոխարքային պաշտօնանկութիւնը։

— Բէքինէն կը հեռագրեն թէ չինական Լը Բուանճ զօրքնաւը ընկղմեր է Քանթոնի առջեւ։ Ութսուն հոգի խեղդուած են։

ՊԵՐԼԻՆ.— Այս տեղի ամերիկեան դեսպան՝ Պ. Թաուէր, մեկնելէ առաջ, աւարտեց Գերմանիոյ ու Ամերիկայի միջեւ իրաւարարական դաշնագրութեան մը բանակցութիւնները։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ Մայիս 27, 9 Յունիս

Օսմ. Փոխ. Միացեալ 4 %	Ք. Կ. Օ. Ո.		105 05
Ամենէն բարձր գին		»	— —
Ամենէն վար գին		»	— —
Ռումէլի Երկաթուղի գոց		Ֆր.	180 ¼
Ամենէն բարձր գին		»	— —
Ամենէն վար գին		»	— —

ԲԱՑՈՒՄ Մայիս 28, 10 Յունիս

Օսմ. Փոխ. Միացեալ 4 %	Ք.Կ. Օ. Ո.		105 03
» » »	ժամը 5ին Ք.Կ.	»	105 03
Ռումէլի Երկաթուղի		Ֆր.	180 —
» »	ժամը 5ին	»	179 ¾

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱՐԻԶ, 9 Յունիս

Միացեալ Օսմ. պարտք.	) բաց. Ա. Ո.		96 60
	) գոց. Ք.Կ.	»	96 55
Ռումէլի երկաթուղի		Ֆր.	180 50
Թրանսվալ		»	59 75
Օսմ. Կայս. Պանքա		»	724 —
Ռէժիի բաժնեթուղթ	Ք. Կ.	»	449 —
Գալիսա Քարա Այտըն		»	468 —
Օսմ. Մաքսատուն		»	502 —
Ֆրանս. Ռանթ 3 %	Ք. Կ.	»	95 02
Քրէտի Լիոնէ		»	1172 —
Ռուսական 5 %	Ք. Կ.	»	98 60
Իտալական Ռանթ		»	104 50
Սպանիական արտաքին		»	96 50
Չէք Լոնտոնի վրայ		»	25 11½
[illegible] Ֆրանս. Պանքայի		»	2 75

ԻԼԱՆ

Չըրաար Պանգալթեան

Չըրաաթ Պանգալթը թարըքի մէրքէզիէսինէ ակէնէյի հալիէ իչիւն մուգթազի Բուլմէլէ մէյէսի ճինսինտէն 230 չէքի հաթապ վէ 4000 գըյէյի ալթըգ մէյէ քէօմիւրիւ մէվգըի միւնագասայա գօնըլմըշ օլուպ կէլէճէք չէնբէ հագըրանըն իքինճի բազար իրթէսի կիւնիւ սաաթ ալթուզգա ինալէի էվվէլիէսի վէ պէշինճի բէնճշէնպէ կիւնիւ սաաթ ալթուզգա գատար եիւզաէ պէշ թէնզիլ իտէն օլուր իսէ գաաթըյ իհալէ ռէք ինալէի գաթիէսի իճրա գըլընաճագընտան հաթապ իլէ քէօմիւրիւ պիլիւքլէ վէ եա այրը այրը իթաալէ թալիպ օլանլարըն եիւզաէ օն նիսպէթինտէ բէյ աքչէսի միւթթաալիբէն մէզքիւր Պանգալթը միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

Ֆի 22 մայըս 324 3—3

ԲՈԼՈՐ ԳՐԱՏՈՒՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Որոնք Զաքմաքճըլարի զառիթափին ընտանի տեսարանը կը կազմեն, Պ. ՊԱԼԵՆՑ ԳՐԱՎԱՃԱՌԱՆՈՑԸ

ՄԻԱԿՆ Է

Թէ՛ ճոխութեան, թէ՛ ճշդապահութեան և թէ մանաւանդ ուղղամտութեան կողմէ։ Ամուր համբաւ մը կազմած, այս վաղեմի Գրատունը միշտ ջանադիր է նորանոր հրատարակութիւններով ճոխացնելու իր այլազան գրացանկը և այսօր հաճոյքով է որ կը ծանուցանենք իր նոր հրատարակութեանց շարքին առաջին քանի մը հատորները.—

Ա. Տէր եւ Տիկին Հ. Ասատուրի Աշխարհաբար Քերականութեան ՆԱԽԱՊԱՏՐԱՍՏԱԿԱՆ ՏԱՐԻՆ.

Բ. Ֆրանսերէնը ԻՆՔՆ ԻՐՄՈՎ սորվելու նորագոյն եւ դիւրագոյն շարքի մը Ա. հատորը (Le Français, cours complet pour l'enseignement direct de la langue française. 1re année, պատկերազարդ).

Գ. Տ. Եղիշէ եպս. Դուրեանի ԲԱՌԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆԸ (գրաբարի լաւագոյն քերականութիւնը).

Դ. Բ. ՎԱՐԺՈՒԹԻՒՆ ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ (Թրքախօս վայրերու համար).

Ե. ԻՐ ԸՆԴԱՐՁԱԿ ԳՐԱՑՈՒՑԱԿԸ, որուն այնչափ անհամբերութեամբ կը սպասուէր։

Անոնք որ սպառած կը կարծեն Իզմիրի Տէտէեան ապարանին հանրածանօթ հրատարակութիւնները.—Վիքթոր Հիւկոյի, Լամարթինի, Մոլիէրի, Աղեքսանդր Տիւմայի, Ուօլթըր Սքօթի եւն. գործերը— պահեստաբար ճշմարիտ գոհունակութեամբ պիտի իմանան թէ Պ. ՊԱԼԵՆՑ ԳՐԱՏՈՒՆԸ միակ կեդրոնատեղին է այդ հաւաքածուի գրքերուն։ Նոյն իսկ օտար գրքերու հայթայթման համար, թուրքերէն, ֆրանսերէն, անգլիերէն, գերմաներէն— լաւագոյն բան մը ըրած կ'ըլլան ամէնէն առաջ Զաքմաքճըլարի թիւ 20 գրավաճառանոցը դիմելով։ 20—18

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

11,000,000 օսմ. ոսկի կամ

250,000,000 ֆրանք դրամագլուխով

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ Ղալաթիա
ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ՝ Պոլիս, Եէնի Ճամի
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ՝ Բերա, Շիտակ ճամբան Թ. 34

ԳԼԽԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ԼՈՆՏՈՆԻ ԵՒ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ

Ատալիա, Ատանա, Այտըն, Աֆիոն-Գարահիսար, Հալէպ, Աղեքսանդրիա, Էտիրնէ, Էնկիւրի, Պաղտատ, Պասրա, Պէյրութ, Պրուսա, Գասթէմունի, Գավալա, Տէտէ Աղաճ, Էսկիշէհիր, Երուսաղէմ, Գամասկոս, Գոնիա, Լառնագա, Լիմասօլ, Գահիրէ, Մէրսին, Միթիլլի, Մանասթըր, Նիքոսիա, Ուշագ, Բօր-Սայիտ, Սելանիկ, Սամսոն, Սըվազ, Իզմիր, Տրապիզոն, Սուրիական Տրիպոլիս եւ Սկիւպ։

Որոշուած պայմանաժամով կամ ընթացիկ հաշուով (գոնթ-գուրան) փոխառութիւն կ'ընէ, արժեթուղթեր կամ փոխանակագիրներ (բոլիցա) պահեստ առնելով։

Փոխանակագիրներ կը զեղչէ։ Թուրքիոյ և օտար երկիրներու գլխաւոր քաղաքներուն վրայ փոխանակագիրներ, չէքեր, վարկագիրներ եւ հեռագրական օրտիններ կու տայ։

Ընթացիկ հաշիւներ կը բանայ, արժեթուղթեր եւ արժեքաւոր առարկաներ կ'ընդունի ու կը պահէ։

Թուրքիոյ եւ արտասահմանի մէջ կտրոններ եւ փոխանակագիրներ կը գանձէ, սակարանական հրամաններ կը գործադրէ, զանազան տեսակ դրամներ կը փոխէ, կ'առնէ ու կը ծախէ։

Օսմ. Կայս. Պանքան իբր աւանդ կ'ընդունի, պահպանման փոքր վարձքի մը փոխարէն, ամէն տեսակ արժեթուղթեր, օսմանեան կամ օտար, անուանական կամ կրողին։ Արժեթուղթերը կը պահուին Չէյթուա արկղամուրներու մէջ հաստատուած մասնաւորապէս շինուած նկուղներու մէջ (պեթոնով եւ մեքենական ամրացումով), որոնք կատարեալ ապահովութիւն կ'ընծայեն։ Ընդունագիր մը կը յանձնէ, որուն մէջ նշանակուած են վիճակահանութեանց մէջ ելած թիւերը։

Օսմ. Կայս. Պանքան պաշտօնապէս կը գանձէ, առանց միջնորդչէքի, աւանդ դրուած արժեթուղթերուն կտրոնները, Կ. Պոլսոյ մէջ վճարելի։ Արտասահմանի մէջ գանձելի կտրոններուն համար չափաւոր միջնորդչէք մը կ'առնուի եւ օրուան փոխանակագինին համաձայն։ Անոր տիրոջ հաշւոյն կ'անցուի պայմանաժամի կամ գանձումի օրուան փոխանակագինով։ ժամանակին գանձուելու համար՝ աւանդ դրուած արժեթուղթերուն կտրոնները պայմանաժամէն 20 օր առաջ կը կտրուին։

Օսմ. Կայս. Պանքան իբր աւանդ արժեթուղթեր կ'ընդունի նաեւ իր արտասահմանի գործակալութեանց մէջ՝ Լոնտոն ու Բարիզ, իր գլխաւոր մասնաճիւղերուն մէջ՝ Աղեքսանդրիա, Գահիրէ, Իզմիր, Պէյրութ, եւայլն, ինչպէս նաեւ իր գլխաւոր թղթակիցներուն մօտ՝ Աթէնք, Պէրլին, Պրիւքսէլ, Հռոմ, Վիէննա, եւայլն։ Տոկոսներու արդիւնքը աւանդատուին տրամադրութեան տակ դրուած է. կամ իր հաշւոյն անցուած, Կ. Պոլսոյ մէջ։ Այն յաճախորդները, որոնց արժեթուղթերը ի պահ դրուած են, կրնան իրենց խնդրանքին վրայ, գանձուած տեղերէն առնել կամ իրենց հասցէին ղրկել տալ։

Օսմ. Կայս. Պանքան կը կատարէ սակարանական հրամաններ մեր եւ օտար հրապարակներու վրայ. գնում եւ վաճառում կը կատարէ կանխիկ կամ պայմանաժամով։ Հանրութեան տրամադրութեան տակ կը դնէ, օրուան գնով, կարգ մը արժեթուղթեր, ինչպէս Ռումէլիի երկաթուղիի, Եգիպտական Քրէտի Ֆոնսիէի Յունաստանի ազգ. Պանքային պարտաթուղթերը, Օսմ. Ապահովագրական Ընկերութեան, եւայլնի բաժնեթուղթերը։ Անմիջական կերպով յանձնելի են այս արժեթուղթերը։

Օսմ. Կայս. Պանքան կը սահմանէ արժեթուղթերու վրայ ամէն գործառնութիւններ. փոխանձում, կտրոններու նորոգում, եւլն., մասնաւոր սակագին մը համաձայն։ Օսմանեան եւ օտար արժեթուղթերու վրայ փոխառութիւն կ'ընէ հաշուընթացով և շատ չափաւոր պայմաններով։ Իրենց պայմանաժամէն առաջ կը զեղչէ կարգ մը օսմանեան եւ օտար արժեթուղթերու կտրոններ։ Իր սնտուկներուն մէջ գտնուած արժեթուղթերուն կտրոնները կը վճարէ, առանց միջնորդչէքի, ինչպէս 4% Օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերու, 1901-1905ի 4% Օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերուն եւ Բիրօր նաւահանգստին 6% փոխառութեան պարտաթուղթերուն կտրոնները։

Օսմ. Կայս. Պանքան բաժին մը հաստատած է՝ Սակարանի արժեթուղթերուն վրայ տեղեկութիւններ տալու, անոնք Սակարանին մէջ ընդունուած ըլլան կամ ոչ։ Այս տեղեկութիւնները ձրի կը տրուին։

Օսմ. Կայս. Պանքան կ'երաշխաւորէ ընդդէմ հարիւրին հարիւր վճարելէ առաջ եղած կորուստը, վիճակահանութեան միջոցաւ, այսինքն վճարման գինով։ Ապահովութեան սակը, որ փոփոխական է, կը հաղորդուի ուզողին։ 50—15

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ՍՆՏՈՒԿ

ՎԻՆԸՐ ՊԱՆՔ-ՖԵՐԱՅՆ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ

ՂԱԼԱԹԻԱ ԵՒ ՊՈԼԻՍ
Դրամագլուխ 130 միլիոն ֆուրոն,
ամբողջովին վճարուած
Պահեստի գումար 38,000,000
ֆուրոնի չափ:

ԳԼԽԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Վճարումները ոսկեդրամ ըլլալու են, Յիսուն ղրուշէն վար վճարում չընդունուիր։

Վինըր Պանք-Ֆերայն այսօր հարիւրին 3½ տոկոս կը վճարէ 1000 ոսկիէն վար գումարներու համար. իսկ անկէ աւելի գումարներու համար՝ հարիւրին 3։ Սակայն իրենց տոկոսին սակը իջեցնել կամ աւելցնել տեղական լրագիրներու միջոցաւ 15 օր առաջ իմաց տալէ յետոյ

100 ոսկիէն վար գումարները կրնան ետ առնուիլ ամէն ատեն։

100 ոսկիէն վեր գումարները կրնան ետ առնուիլ գրաւորապէս ու կանխաւ ըլլալիք ազդարարութենէ մը յետոյ, հետեւեալ ձեւով.

3	օր	100– 150	ոսկի	գումարի	համար
6	»	151– 200	»	»	»
10	»	201– 500	»	»	»
15	»	501–1000	»	»	»
30	»	1001 և անկէ վեր	»	»	»

Վինըր Պանք-Ֆերայն իրեն կը վերապահէ պանքան դրամ ունեցողներուն հաշիւը կարգադրել, ուզուած ատեն վճարելով տոկոսակին պարունակած գումարը։

Վինըր Պանք-Ֆերայն խնայողական գումարը պարունակող տետրակ մը կը յանձնէ անչափահասի անունով, բայց այդ պարագային, նշանակուած խնամակալը (վելի կամ վասի) միայն իրաւունք ունի դրամը քաշելու։ 50—35

Խնայողական Սնտուկէն զատ, Վինըր Պանք-Ֆէրայն կը զբաղի նաեւ սեղանաւորական ուրիշ գործառնութիւններով։

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ

ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ՝ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ

1892 Օգոս. 2|14 եւ 1320 Սեֆէր 20 թուակիր Ֆերմանով

Դիմել Ընկերութեան կեդր. դրասենեակը, Ղալաթիա, Նազըլ խան, Հէզարէն փողոց, Թիւ 14, Քօօբէրաթիվ վաճառատան դիմաց, կամ հետեւեալ հասցէներուն

Պոլիս, մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի Եէնի Ճամիի հրապարակ.
Պոլիս, Մ. Ի. Սառաք, Շէյխ իւլ Իսլամ խան, Զաւիէ Գարըսու թիւ 10։
Պոլիս, Աղաթ պէյ եւ Ընկ., Վէզնէճիլէր փողոց։
Պոլիս, Գ. Ս. Ակմէլեգլու, Էմին-Էօնիւ, Զաւիէ Գարըսու, Իզմիր փողոց։
Գատըգիւղ, Աղեքսանդր Անտոնօփուլոս, չուքուր հրապարակ։
Գատըգիւղ, Մ. Ա. Ենդրիա, Մօտա Ճատտէսի։
Պէօյիւքտէրէ, Մ. Ա. Տէմարքի։
Բերա, Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի, Մեծ Փողոց
Երէնգիւղ, Թէօտօր Խումիտէս, Նաւակայան մօտ։
Շիշլի, Մ. Է. Ռուսի, Պէօյիւքտէրէ ճամբա, թիւ 137։
Ղալաթիա, Մ. Ա. Բիրեանց, թիւ 12, Թիւնէլ խան։
Մեծ Կղզի, Րէսուլ էֆ.։
Մաքրիգիւղ, Մ. Ա. Անկէլիտէս, կայարանի հրապարակ։
Սան Ստէֆանօ, Բէշլէեան էֆ.։

17 Գործակալութիւնք Օսմ. գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

Ս. ՇԹԱՅՆ

ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆԸ

ԲՈԼՈՐ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

1908Ի
ԳԱՐՆԱՆ
ՈՒ
ԱՄՐԱՆ

Զգեստներ՝ արանց, կանանց եւ աղոց համար
Գլխարկներ՝ «Իդալ»
Անգլիական եւ Ֆրանսական պոնէրի
Վիեննական ստափիկներ
Ամերիկեան կօշիկներ
Մարօքէնէ նուրբ առարկաներ
Նուրբ ճենապակեղէններ
Ճամբորդութեան առարկաներ
Պերճանքի առարկաներ
Փողկապներ, ձեռնոցներ, եւայլն, եւայլն:

ՇԹԱՅՆ ՎԱՃԱՌԱՏԱՆՑ ՄԷՋ
ՂԱԼԱԹԻԱ ԵՒ ՊՈԼԻՍ

ՍԻՆԿԷՐ

ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ

THE SINGER MANUFACTURING Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 490է աւելի պատւոյ վկայական և չքնաղ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուններուն մէջ։

Բերա) 1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց թիւ 343 և 343 կրկին։
) 2. » » Ղալաթա Սէրայի դիմաց։
Կալաթա) 1. Սինկէր խան Թիւնէլի եաւ.։
) 2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։
Պոլիս) 1. Սուլթան Համամ թիւ 2։
) 2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց թիւ 13։
Սկիւտար) Չարշը Պոյը, թիւ 120։

Դասերը և նորոգութիւնները ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, թիւ 343 և 343 կրկին, Սարգիս պէյ Տիւզ Օղլուի տունը։ 16 50—19

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1531	Մարտէլլօ	3709	Սաբփօ	1119
Ալէքթօ	3607	Տոմինօ	938	Հինտու	3720	Մեքսիքօ	3557	Տիրիօ	1735
Անճէլօ	1541	Տօրօ	2383	Հորաթիօ	1600	Միլօ	1057	Սիլվիօ	119
Աթէնաքօ	2277	Տրաքօ	1713	Հումպէր	595	Մոնթէլլօ		Օթէլօ	1203
Գառանօ	1322	Տինամօ	504	Իքօ	2354	Մուրիլլօ	3419	Թասսօ	1323
Գարտանիօ	1264	Էպրօ	3464	Իտահօ	5540	Նէգրօ	1333	Թ. Ուիլսըն	1546
Գրիֆօլօ	4481	Էլտորատօ	1520	Ճիւսօ	1030	Օսլօ	4100	Թաքիօ	3327
Գէյրօ	1371	Էրատօ	1841	Քլէօ	1058	Օնթարիօ	4036	Թալէմօ	1470
Գոլէրօ	1837	Ֆիտօ	954	Քոլդինօ	2307	Օրլանտօ	1585	Օւրալինօ	242
Գորէօ	1244	Ֆինլանտ	1823	Քաթիօ	1700	Պալէրմօ	1637	Վասկօ	1914
Գուզօ	1094	Ֆլամինկօ	349	Լէօ	1053	Բոլօ	510	Վալօ	1289
Ջիփրօ	2729	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէանտրօ	2272	Րինալտօ	3329	Վելլինկթըն	3391
Սօրէթօ	1831	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Րիկօլէտօ	1558	Եեմոն	1350
Գոլորատօ	4235	Կիկանթ	1143	Լորէնցօ	3191	Րոլլօ	1613	Զէնօ	1200
Գոնկօ	2905	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Րօմէօ	1739	Թօրօ	
Գօրթօ	895	Կուտրուն	1695	Մարէնկօ	1273	Րօզարիօ	136	Մասօն	

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած են.

Քոլէնցօ շոգենաւը, նաւապետ Գրանթօն։
Վիկօ շոգենաւը, նաւապետ Հորպօրտ։

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս կը սպասուին.

Միֆասօ շոգենաւը, նաւապետ Թօրբ, յունիս 8ին։
Լորէնցօ շոգենաւը, նաւապետ Ռուէնթօն, յունիս 20ին։

Դիմել Գործակալներուն՝ Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻՔՕՍ
Թիւ 22—24, Բիւյիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 10 50—35

ԻԼԱՆ

Խալիճէի Խասսայի Շահանէ

Խալիճէի Խասսայի Շահանէ հաւպալաթ անպարը իչինտէ պիր սէնէի քեամիլէ զարֆընտա միւպայաա օլունաճագ հէրլի վէ հա թօւնա արքալարընըն պէհէր աթիգ գըրէսի մէճիտի եիրմիշէն պիր ղուրուշտա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ մահը հալին 28ինճի չէհարշէնպէի կիւնիւ իհալէի էվվէլիէսի վէ պէտէլը մուգաթթերէ հասաը իթթիալտէ կէօրիլմէկի հալտէ իրթէսի բէնճշէնպէ կիւնիւ խուզաէ իւչ թէնզիլի պիլգապուլ իհալէի գաթիէսի իճրա գըլընաճաղընտան չերայիթը միւթէֆէրրիաէը անլամագ վէ միւնագասայա տախիլ օլմագ իսթէյէնլէրին խուզաէ օն նիսալէթինաէ թէէմինաթ ագչէսինի վէ հա միւթէպէր քէֆալէթնամէի միւսթահսահըլէն խէվմը մէզքիւրտէ Նիշանթէ օնա գատար Խալիճէի ճէլիլէի միւշարիլէյհաէա կէլմէլէրի իլան օլընուր։

Ֆի 26 մայըս 324 3—1

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Ազդ.— Բաժնետէրերուն կը ծանուցուի թէ կանոնագրին 29րդ յօդուածին համաձայն, Բաժնետէրաց Ընդհ. Ժողովը տեղի պիտի ունենայ Լոնտոնի մէջ, Ուինչէսթըր Հաուզ, Օլտ Պրոտ Սթրիթ, 1908 յունիս 24, չորեքշաբթի օրը, կէս օրէն յետոյ ժամը մէկին։ Ժողովին մէջ տեղեկագրին ընթերցումը պիտի կատարուի. 1907 դեկտ. 31ին աւարտող ելմտացոյցին հաշիւները պիտի հաղորդուին, շահաբաժինը պիտի որոշուի և Ընդհանուր Ժողովին անդամներուն տեղ նորեր պիտի ընտրուին։ Կանոնագրին 27րդ յօդուածին համաձայն բաժնետէրաց ժողովին մասնակցելու իրաւունք ունին առնուազն 30 բաժնեթուղթ ունեցողները, որոնք Պանքային Կ. Պոլսոյ կեդրոնատեղին կամ արտասահմանի մասնաճիւղերուն կամ գործակալութեանց (Լոնտոն, 26, Թրօկմորթըն Սթրիթ, իսկ Բարիզի մէջ, 7, Մէյէրպէր փողոց) մէջ աւանդ ձգել նոյն բաժնեթուղթերը, ժողովին գումարումէն առնուազն տասը օր առաջ։ 10–6

Կ. Պոլիս 30 մայիս 1908

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ

Ազդ.— Շիրքէթի Խայրիէի վարչութիւնը նուազուրդի կը դնէ առաջին ճըմլումէ ելած 20,000 քիլօ հնդիկ իւղ, 1000 թիթեղէ աման ռուսական քարիւղ։ Երկուքին ալ նուազուրդը պիտի կատարուի 1908 մայիս 29ին (Հ. Տ.) հինգշաբթի օրը։ Անոնք որ կը փափաքին այս նուազուրդին մասնակցիլ և յանձնառութեանց տետրակին ծանօթանալ, կը հրաւիրուին ներկայանալ Վարչական Խորհուրդին, %ին 10 երաշխաւորութեան գումարով մը, ամէն երկուշաբթի և հինգշաբթի, ժամը 5էն մինչեւ 10 (Ը. Թ.)։

Տնօրէնութիւն

Կ. Պոլիս 14/27 մայիս 1908 10—6

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՈՆԻՔ

BANQUE DE SALONIQUE

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 10,000,000 Ֆր.
ՎՃԱՐ. ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարտ 1906ին
8,000,000 Ֆր.
ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարտ 1906ին
3,700,000 Ֆր.
ԿԵԴՐՈՆՆ Է ՍԵԼԱՆԻԿ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ՝ Աղեքսանդրիա, Գահիրէ, Գավալա, Կ. Պոլիս (Ղալաթիա և Պոլիս), Մանասթըր, Սկիւպ եւ Իզմիր:

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՈՆԻՔ յանձնով կը կատարէ Կ. Պոլսոյ, Եւրոպական Թուրքիոյ ու Ասիոյ և Եգիպտոսի հրապարակներուն, ինչպէս նաեւ միւս օտար քաղաքներուն վրայ քաշուած փոխանակագիրներ։ Չէքերու հաշիւներ կը բանայ։ Արժեթուղթերու վրայ փոխառութիւններ կ'ընէ։ Սակարանական հրամաններ կը կատարէ եւրոպական բոլոր հրապարակներուն վրայ։ Չէքեր ու վարկագիրներ կը հանէ Թուրքիոյ և արտասահմանի բոլոր քաղաքներուն վրայ։ Աւանդներ կ'ընդունի ի տես վճարելի և 3, 6, 9, 12 ամսուան որոշ պայմանաժամերով։ Վերջապէս սեղանաւորական ամէն գործառնութիւններ կը կատարէ լաւագոյն պայմաններով։ Պանք տը Սալոնիք փոքր վճարումներու համար ալ Խնայողական Սնտուկ մը ունի, շատ նպաստաւոր պայմաններով։ 50—41

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿ.

Օսմ. Ապահովագրական Ընդհ. Ընկերութիւնը պատիւ ունի ծանուցանելու հանրութեան թէ Տէր Ժօզէֆ Ապրովանէլ իրաւունք չունի Ընկերութեան անունով գործելու և ապահովագրական գործ կատարելու իր հաշւոյն, ոչևս դադրած ըլլալով Ընկերութեան ապահովագրական միջնորդի պաշտօնէն։ 30—21

ՄՕՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Համբարդ եւ ապրանք փոխադրող շոգենաւեր

Ա. ԿԱՐԳԻ	Բ. ԿԱՐԳԻ
Սէթի	Նայլօգրիս
Մինէս	Էմէյզիս
Ռամսէս	Պուզիրիս
Թէպէս	Մեմֆիս
Նաւարզօ	Ֆայլէ
Նավառինօ	Ֆարոս
	Թիպը

Առաջին կարգի շոգենաւերը շատ հանգստաւէտ են, նաւուն միջնակը ընդարձակ սենեակներ ունին, ելեկտրականութեամբ կը լուսաւորուին եւ կին ճամբորդներու համար սրահներ ունին։

Երկրորդ կարգի շոգենաւերն ալ սահմանափակ թուով ճամբորդներ կ'առնեն բայց սեղանատուն չունին։ Ստեռլին
Կ. Պոլսէ Լիվըրբուլ Ա. կարգի գին է 15
» » Բ. » » » 11

Կը խնդրուի վաճառականներէն որ փոխադրութեանց կամ Ղալաթիոյ մաքսը հասնելու համար՝ իրենց հրահանգները տան շոգենաւուն ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Ամերիկայի եւ Եւրոպայի նաւահանգիստները առնելու համար ապրանքներ կ'ընդունուին։

Դիմել առ Ճ. Վ. ՈՒԻԹՈԼ եւ Ընկ.
Գործակալք
Ուիթալ խան, Պաղչէ գաբու, Պոլիս
ՃԷՅՄ ՄՕՍ Ընկ.
50—41 31 Ճէյմս Սդրիդ, Լիվըրբուլ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅ.

Ն. ՓԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՍՊԱՍՈՒԱԾ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Ցնս. 9ին, Իմէրէթի, Մարսիլիայէն
Ցնս. 15ին, Ժօնի, Սեւ ծովէն
Ցնս. 23ին, Ֆրիժի, Մարսիլիայէն
Ցնս. 10ին, Հէնաու, Անվէրսէն

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Ցնս. 10ին, Իմէրէթի, Զօնկուլտաք, Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում, Նովորոսիսք
Ցնս. 16ին, Ժօնի, Մուտանիա եւ Մարսիլիա։
Ցնս. 24ին, Ֆրիժի, Սեւ Ծով։
Ցնս. 5ին, Էժիբդ, Անվէրս

Ա. կարգ Բարիզի համար 200 ֆր.
» » Մարսիլիայ » 160 »
Բ. » Բարիզի » 150 »
» » Մարսիլիայ » 120 »

Ա. կարգ Լոնտոնի համար 248.35 ֆր.։
Բ. կարգ 185.10 ֆր. (Տիէփի ճամբով)։

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թօփհանէ քարափին վրայ։

15 50—37 Թ. ՌԸՊՈՒԼ

Cie RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթական երթեւեկութիւններ

Մայիս

Դշ. 28|10 Ինէպոլի, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Րիզէ և Պաթում. կէս օրէն առաջ ժամը 10ին։
Դշ. 28|10 Օտեսա. իրիկուան ժամը 4ին։
Եշ. 29|11 Իզմիր, Պիրէոն և Աղեքսանդրիա. ժամը 10ին։
Եշ. 29|11 Օտեսա. ժամը 4ին։
Ուր. 30|12 Սեվաստոփոլ. ժամը 10ին։
Շբ. 31|13 Օտեսա. ժամը 10ին։
Շբ. 31|13 Տարտանէլ, Միթիլլի, Իզմիր, Քիոս, Հռոդոս, Մերսին, Իսքէնտէրուն, Թրիպոլի, Պէյրութ, Հայֆա, Եաֆա, Բօր-Սայիտ և Աղեքսանդրիա. ժամը 4

50—42

«ԱՐԵՒԵԼՔԻ» ԹԵՐԹՕՆԸ (170)

ԺԱՔ ՊՐԻԷՆ

ԴՐԱՄ ԵՒ ՍԷՐ

ՉՈՐՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԱՄԷՆԷՆ ՀԶՕՐԸ

Բ.

Դատաւորը պահ մը վայելեց երիտասարդին վրդովումը։ Յետոյ յարեց.

—Դուք շահաւոր պիտի ըլլէք կամաւորապէս խոստովանելով ամէն ինչ, փոխանակ զիս բռնադատելու որ ձեր վարանումները, գունատութիւնները, կարմրութիւնները և յուզման ուրիշ նշանները տեսնեմ։ Ուրեմն նկատի առէ՛ք թէ ի՛նչ կացութեան մէջ կը գտնուիք իրապէս։ Ձեզ կրնար ճշմարտանման կերպով ուրանալ։ Ոճիրը գործած ատեննիդ բռնուած էք։ Երկու ոստիկաններու վկայութիւնը բացորոշ է... Ձեր լիրբ սուտերը լսելով՝ անհաւատութիւն պիտի սնուցանեն ամէն անոնց որոնց ձեռքը կը գտնուի ձեր ճակատագիրը։ Անուղղայ չարագործ մը պիտի նկատեն ձեզ, եթէ ուրանաք, մինչ տարբեր աչքով պիտի նային գործին, եթէ անկեղծութիւն ցուցնէք։

Ալպէր լուռ մնաց։ Կը զգար թէ այդ պահուն երեւոյթները իր դէմ էին, սակայն իր միտքը թոյլ չէր տար որ ճշմարտութիւնն ըսէր։ Չէր կրնար յայտնել թէ այդ երկու անուններէն մէկը, Լօրպէր, բոլորովին անծանօթ էր իրեն. մինչ միւսը ցաւագին յիշատակներ կ'արթնցնէր իր մէջ։ Դատաւորին առջեւ չպիտի ուզէր յայտարարել թէ Բիէր Մօրան մականունն էր ոճրագործի մը, հրձիգի մը, ինչպէս նաեւ մականունը այն միակ կնոջ զոր սիրած էր և միշտ պիտի սիրէր։ Այդ մարդուն պատճառաւ էր որ իր սիրած կնոջմէն հեռացած էր։ Գլխաւոր խոչընդոտն էր իր երջանկութեան։ Մօրանի պատճառով խոյս տուած էր անխուսափելի սէրէն։ Մինչ այս խորհրդածութիւնները կ'ընէր Ալպէր, տաղտկալի աղմուկ մը համարելով լսած խօսքերը, դատաւորը անխոնջ կերպով կը շարունակէր ճարտար յարձակումներ գործել և պերճախօս առարկութիւններ ընել։

—Գիտէ՞ք թէ ի՛նչ պիտի ընէի, եթէ ձեր տեղը ըլլայի, ըսաւ դատաւորը։ Նիւթական և անժխտելի իրողութիւնը կը խոստովանէի և սիրային առումի մը կը վերագրէի ամէն ինչ։ Սիրային ոճիր գործող մը միշտ անպարտ կ'արձակուի, պայմանաւ որ ցուցակին անկեղծութիւնն ունենայ յանցանքը խոստովանելու։ Միայն երկու բան կրնան ձեզ ազատել. կամ հրապարակաւ խոստովանելով թէ արդարութիւնը ի գործ դրած էիք ձեր ձեռքով, կամ ճակատագրականութեան մասին ցուցնելով յայտնելով. Կը զարմանամ որ ձեզի պէս բանիմաց ու իրաւագիտական վարժարանէ շրջանաւարտ եղած փաստաբան մը ինքնին ըմբռնած չէ այդ բանը։ Բայց իմ զարմանքս ապշութեան պիտի փոխուի, եթէ երբեք իմ խօսքերուս բացայայտ ճշմարտութիւնը չըմբռնէք։

Ալպէր իր խորհրդածութիւններէն սթափելով յամրաբար, իրական կեանքի մէջ մուտ կը գործէր և իրեն ըսուածները ըմբռնել կը ջանար։ Այդ մանուածապատ մթութեան մէջ երկու բառեր միայն քիչ մը կը լուսաւորէին միտքը. «Սիրային առում»։ Դատաւորին կեղծաւոր ու փաղաքշական շեշտէն կը հասկնար թէ այդ մարդը իրեն թշնամի էր։ Արդարեւ, հարցաքննիչ դատաւոր Պ. տը Պուա-Ֆէրրան հանճարեղ ու սիսթեմաթիք միտք ունեցող մարդոցմէ էր, որոնք հնարքի մը վրայ կը վերակազմեն ամբողջ դէպք մը և ի հարկին բովանդակ կեանք մը։ Երբեմն հիանալի գուշակութիւններ կ'ընեն այդ մարդիկ։ Բայց երբ սխալին, մինչեւ ծայրը [illegible] իրենց սխալին և ապացուցանելու համար այդ սխալը՝ զօրաւոր փաստեր կը գտնեն։ Երբ լոկ գիտութիւններով զբաղող անձեր ըլլան անոնք և Քիւվիէ կամ Պէրթըլօ կոչուին, փայլուն ծառայութիւններ կրնան մատուցանել անշուշտ։ Բայց երբ կիրարկութեան վրայ կը դառնայ խնդիրը, շատ վտանգաւոր մենամոլներ կը դառնան, ինչպէս դատաւոր մը որ ճշմարտակերպ ամբաստանութիւններ կը յերիւրէ կամ բժիշկ մը որ շատ աճապարանքով կը կատարէ իր ախտաճանաչութիւնը։ Ալպէր այդ բաներուն վրայ կը խորհէր, և որովհետեւ շատ կարիճ էր, փոխանակ ներկայ վտանգին վրայ միտք յոգնեցնելու, կը ժպտէր. Թերեւս Բիէր Մօրան, այն է իր սիրած աղջկան հայրը, անմեղ էր և զոհ՝ Պ. տը Պուա-Ֆէրրանի պէս մարդու մը։ Ամէն պարագայի մէջ՝ լաւ կը կատարէր իր դերը, անկաշկանդ միտք մը ցոյց տալով։ Ուստի, Ալպէր բարեկրթութեան ու հեզնութեան խառնուրդ եղող անուշ շեշտով մը ըսաւ.

—Պարո՛ն, ներողութիւն կը խնդրեմ ձեզմէ, որովհետեւ սա ազատութիւնը կ'երեւի թէ պերճախօս բաներ ըսիք ինծի, թէեւ ձեր խօսքերը մտիկ չէի ըներ դժբախտաբար։

Պ. տը Պուա-Ֆէրրան ոչ առանց դառնութեան դիտել տուաւ.

—Շատ բնական է որ մտազբաղ եղած ըլլաք։

—Մտազբա՞ղ. ո՛չ. չեմ գիտեր ինչո՛ւ համար իմ մանկութեանս վրայ կը խորհէի։

—Մեռնողի մտածում է ատ, մարդու մը որ մահուան կը մօտենայ... Կը վախնա՞ք միթէ։

—Ձեր տեղը եթէ ըլլայի, անշուշտ պիտի վախնայի, քանի որ դատական սխալները այնքան յաճախադէպ դարձած են...

—Սխալ կրնա՞յ ըլլալ. երբ յանցանքը գործած ատեն կը բռնուի մէկը։

—Մարդ բնաւ չի սխալիր, երբ տեղեակ է իր գիտցածը... Եթէ երբեք բանախօսի ձեր արժանապատուութիւնը թոյլ տար, որ քիչ մը առաջ գեղեցիկ ճառ մը արտասանեց օդին մէջ, դիտողութիւն մը պիտի ընեմ ձեզի։

—Խօսեցէ՛ք, պարո՛ն։

—Այդ ճառէն մէկ բառ միայն հասկցայ, այն է սիրային առում, թէեւ ձեր շեշտը որոշայայտ ըլլար։

—Այո՛, պարոն, յարեց դատաւորը, փրկութեան ուրիշ միջոց չունիք, եթէ ոչ սիրային առումը։

—Անգամ մը եւս կը հաւաստեմ թէ մեծ բանախօսներու գլխաւոր յատկութիւնը չէ տրամաբանութիւնը, ըսաւ Ալպէր, մեղմօրէն շարժելով պեխը և խորամանկ ժպիտ մը արձակելով։ Քիչ առաջ զիս կը ղպարէիք, ըսելով թէ գրգաններ հետաքննելու և գողնալու համար սպանութիւն գործած եմ. բայց դուք սիրային առումի կը վերագրէք գողութեան համար գործուած սպանութիւնները։

Պ. տը Պուա-Ֆէրրան չար նայուածք մը ձգեց Ալպէրի վրայ, ըսելով.

— Կարելի է գողնալ, կիրք մը գոհացնելու համար։

— Ահաւասիկ խեղճուկրակ հոգեբանութիւն մը, պատասխանեց Ալպէր ժպտագին։

Դատաւորը գրեթէ լուրջ քրքիջ մը արձակեց։

— Կը հիանամ ձեր վրայ, յարեց դատաւորը. այնպիսի ճշգրտութեամբ և սրամտութեամբ մը կը խօսիք որ իբր թէ բնաւ տեղեակ չըլլայիք Լօրպէրի ուղղուած նամակին։

—Պարոն դատաւոր, եթէ ձեզի չափ սուր միտք մը ունենայի, դարձեալ չպիտի կրնայի չգիտցած բանիս վրայ խօսիլ։ Իմ տկարութիւնը չի կրնար այդ ճարտարութիւններն ունենալ. պէտք է դատական երկարատեւ վարժութիւն մը...

(Շարունակելի)

Արտօնատէր ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ